Port de Tarragona **CULTURA**

EL FONS D'ART DEL PORT DE TARRAGONA

25 ANYS

TINGLADO 1 del Moll de Costa del Port de Tarragona

Del 18 d'octubre al 8 de desembre de 2013

EL FONS D'ART
DEL PORT DE TARRAGONA
25 ANYS

EXPOSICIÓ
Tinglado 1 del Moll de Costa del Port de Tarragona
Del 18 d'octubre al 8 de desembre de 2013

EL FONS D'ART DEL PORT DE TARRAGONA. 25 ANYS
Tinglado 1 del Moll de Costa del Port de Tarragona
Del 18 d'octubre al 8 de desembre de 2013

Organització
Fons d'Art del Port de Tarragona
Curador
Antonio Salcedo
Obra i documentació
Els seus autors/es
Producció
Centre d'Estudis Marítims i d'Activitats del Port de Tarragona (CEMAPT)

CATÀLEG
Textos originals
Els seus autors/es
Correccions
Aurora Rius
Disseny i maquetació
Òscar Vives
Fotografies
Mateu Salvat, Ramon Cornadó, Martín García i Manel Caro
Edició
CEMAPT
Impressió
DOPIGRAF, CB
Tiratge
150 exemplars

EXPOSICIÓ
Muntatge
Centre d'Estudis Marítims i d'Activitats del Port de Tarragona
Vídeo
Adolf Alcañiz

Agraïments
Rosa Ricomà, Montse Palau i Marisa Suárez (Museu d'Art Modern de la Diputació de Tarragona), Marc Ferran i Helena Martí (Museu d'Art i Història de Reus), Chantal Grande i David Balcells (Fundació Fòrum), Jordi Abelló (Departament de Cultura de l'Ajuntament de Tarragona), Àlvar Calvet (Escola d'Art i Disseny de la Diputació de Tarragona), Assumpta Rosés (crítica d'art).

6 **25 ANYS D'ESPAIS DE CREACIÓ AL PORT DE TARRAGONA**
Josep Andreu i Figueras

8 **25 ANYS D'ART AL PORT DE TARRAGONA**
Antonio Salcedo i Miliani

46 **FENT MEMÒRIA**
Chantal Grande

54 **EL FONS D'ART DEL PORT DE TARRAGONA**
Òscar Vives

57 **EL TINGLADO 2**

71 **EL PATRIMONI CREIX**

99 **PAISATGES DEL PORT I PAISATGES URBANS**

25 anys d'espais de creació al Port de Tarragona

Es compleix un quart de segle de la primera exposició que va obrir una nova etapa cultural per a Tarragona, en el Tinglado 2 del Moll de Costa del Port de Tarragona. Aquella exposició col·lectiva s'ha convertit amb el temps en una decisió històrica: un pas fonamental que va obrir una etapa nova en les infraestructures culturals i que va propiciar l'inici d'una nova concepció cultural, i especialment expositiva, diferent en la Tarragona de finals dels vuitanta. Avui, 25 anys després, el Port de Tarragona compta amb espais molt diferents en condicions, criteris i programació, des del Moll de Costa al Museu del Far de la Banya, passant pel Museu del Port i l'Arxiu del Port, amb un programa cultural diversificat i atractiu. Aparador permanent de l'activa labor social i cultural del Port de Tarragona.

El Port de Tarragona, convençut que el seu progrés està estretament relacionat amb la seva contribució a la millora de les condicions del seu entorn econòmic, social i natural, desenvolupa des d'aquella data un projecte de participació i integració ciutadana que, sustentat en accions pròpies i la col·laboració institucional, s'ha alimentat fonamentalment d'actuacions culturals.

Es commemora així el moment en què el Port de Tarragona va definir per primera vegada uns criteris d'actuació i programació basats a promoure iniciatives i projectes culturals relacionats amb imatges i temes del territori portuari, potenciar la col·laboració amb institucions afins en objectius i criteris i impulsar exposicions que contribuïssin a familiaritzar a la població amb manifestacions artístiques i culturals diverses, històriques i actuals, assumint el Centre d'Estudis Marítims i d'Activitats del Port de Tarragona (CEMAPT) la gestió i la programació dels espais.

El Port de Tarragona té un clar objectiu en aquesta etapa, a més de la finalitat econòmica: treballar per tal de reforçar encara més els vincles amb Tarragona i els seus ciutadans; per tal d'aportar un major valor afegit a la societat i augmentar la nostra referència social i cultural per a tothom, i que tots s'acostin a conèixer les nostres instal·lacions, fent-les encara més atractives.

No vull acabar sense donar les gràcies a tots els presidents que m'han precedit al càrrec, per la seva ferma i continuada aposta per la tasca social i cultural i a les persones que han comissariat les diverses exposicions; també a tot el personal del CEMAPT, que han fet possible aquests 25 anys d'espais de creació al Port de Tarragona. Gràcies i felicitats a tots!

Josep Andreu i Figueras
President del Port de Tarragona

25 años de espacios de creación al Port de Tarragona

Se cumple un cuarto de siglo de la primera exposición que abrió una nueva etapa cultural para Tarragona, en el Tinglado 2 del Moll de Costa del Port de Tarragona. Esta exposición colectiva se ha convertido con el tiempo en una decisión histórica: un paso fundamental que abrió una etapa nueva en las infraestructuras culturales y que propició el inicio de una nueva concepción cultural, y especialmente expositiva, diferente en la Tarragona de finales de los ochenta. Hoy, 25 años después, el Port de Tarragona cuenta con espacios muy diferentes en condiciones, criterios y programación, desde el Moll de Costa al Museo del Faro de la Banya, pasando por el Museo del Port y el Archivo del Port, con un programa cultural diversificado y atractivo. Un escaparate permanente de la activa labor social y cultural del Port de Tarragona.

El Port de Tarragona, convencido que su progreso está estrechamente relacionado con su contribución a la mejora de las condiciones de su entorno económico, social y natural, desarrolla desde aquella fecha un proyecto de participación e integración ciudadana que, sustentado en acciones propias y la colaboración institucional, se ha alimentado fundamentalmente de actuaciones culturales.

Se conmemora así el momento en que el Port de Tarragona definió por primera vez unos criterios de actuación y programación basados en promover iniciativas y proyectos culturales relacionados con imágenes y temas del territorio portuario, potenciar la colaboración con instituciones afines en objetivos y criterios e impulsar exposiciones que contribuyeran a familiarizar a la población con manifestaciones artísticas y culturales diversas, históricas y actuales, asumiendo el Centro de Estudios Marítimos y de Actividades del Port de Tarragona (CEMAPT) la gestión y la programación de los espacios.

El Port de Tarragona tiene un claro objetivo en esta etapa, además de la finalidad económica: trabajar para reforzar todavía más los vínculos con Tarragona y sus ciudadanos; para aportar un mayor valor añadido a la sociedad y aumentar nuestra referencia social y cultural para todo el mundo, y que todos se acerquen a conocer nuestras instalaciones, haciéndolas todavía más atractivas.

No quiero acabar sin dar las gracias a todos los presidentes que me han precedido en el cargo, por su firme y continuada apuesta por la tarea social y cultural y a las personas que han comisariado las diversas exposiciones; también a todo el personal del CEMAPT, que han hecho posible estos 25 años de espacios de creación al Port de Tarragona. ¡Gracias y felicidades a todos!

Josep Andreu i Figueras
Presidente del Port de Tarragona

25 anys d'art al Port de Tarragona

Fa un quart de segle que el Port de Tarragona va decidir convertir els tinglados en espais culturals oberts a la ciutat, a l'art i a la cultura en general. A partir d'aquí, es va iniciar un recorregut en què s'han realitzat múltiples activitats en aquests espais. Pels seus tinglados, convertits en excel·lents sales d'exposicions, han passat molts artistes tan nacionals com estrangers. D'una bona part d'aquests creadors, el Port té obres en el seu fons. Un fons molt divers com correspon a les manifestacions artístiques dels darrers anys i, naturalment, a les orientacions dels tinglados. Per a la present exposició, hem fet una selecció d'obres, que hem dividit en tres àmbits. El primer, dedicat al Tinglado 2 del Moll de Costa; el segon, l'hem anomenat 'El patrimoni creix', i un tercer, dedicat a les obres que estan relacionades temàticament amb el port o l'entorn ciutadà.

El Tinglado 2

Gràcies al patrocini del Port de Tarragona es va poder fer realitat la creació d'un espai d'art contemporani. La idea havia partit de tres persones: Chantal Grande, Glòria Malé i Toni Torrell, que van veure la necessitat que tenia la ciutat de Tarragona de tenir un espai dedicat a l'art actual com ja tenien altres ciutats de l'Estat espanyol, centres i museus d'art contemporani que havien començat a sorgir a final dels anys setanta.

El Port de Tarragona va oferir un dels seus magatzems, un espai que arribarà a ser conegut com un dels centres més destacats al nostre país, el Tinglado 2 del Moll de Costa del Port de Tarragona.

Des d'un bon començament varen tenir molt clar la línia que havien de seguir. Els artistes expositors havien de ser invitats, a més de tenir una trajectòria amb una obra reconeguda o a punt d'aconseguir tenir-la. D'altra banda, les exposicions havien d'estar pensades per a l'espai, per a crear un joc entre l'obra i l'arquitectura... En aquest sentit, els artistes disposaven de 900 m² nets, sense cap columna ni element divisori; per tant, les possibilitats que tenien eren molt grans, com va quedar demostrat en la major part de les mostres que es varen fer. Fou llavors quan va començar la col·lecció d'obres d'art del Port que ara arriben als 25 anys. No de totes les mostres en van quedar obres, però sí d'algunes a les quals farem referència.

La primera exposició es va presentar el mes d'abril de 1988. Sota el títol "Culminació d'un entorn" varen presentar una mostra col·lectiva representativa de l'escultura que es feia a Catalunya, comissariada pels tres impulsors del centre. Es presentaren obres, entre d'altres, d'Eva Lootz, Riera i Aragó, Perejaume, Manolo Valdés, Antoni Abad amb una bona representació d'escultors del territori: Tom Carr, Salvador Juanpere, Manel Llauradó, Antoni Mas.

La distancia més curta, una escultura de **Perejaume**, va ser la primera obra adquirida de la col·lecció pel Port de Tarragona. Integrada per una esfera de cautxú de neumàtics i un fragment d'una roda metàl·lica, és un treball d'un

dels artistes conceptuals més interessants i compromesos al nostre país. Una obra oberta a múltiples lectures, que juga amb la matèria tova i dura, amb la forma geomètrica pura, la circumferència i el que queda d'un cercle, entre una superfície texturada i una altra de llisa i polida. Assumpta Rosés ens diu que estem davant d'un diàleg sord i còmplice, al mateix temps, sobre el progrés i el record.[1] En la presentació del catàleg els tres comissaris deixen clares les seves intencions: "Aquest port, el seu tinglado número dos del Moll de Costa i la ciutat de Tarragona, mare i filla d'aquest Port, són a l'inici d'aquesta empresa. Com a observador de l'art i del nostre entorn, el PACT porta el seu interès més gran a fer de Tarragona una ciutat protagonista d'iniciatives culturals amb projecció internacional [...] davant nostre s'obre un camí difícil, de molt d'esforç. Perquè cal tenir en compte que la nostra iniciativa de gestió s'encamina a fer mostra d'un art d'avantguarda".

Fou el punt de partida d'uns anys en què la ciutat de Tarragona, mitjançant el Tinglado 2, gaudí d'una sèrie d exposicions a escala de qualsevol centre d'art internacional.

La segona mostra fou la de Perejaume, "A 200 metres de pintura sobre el nivell del mar" (octubre - desembre de 1988). Al catàleg, Dan Cameron ens parlava del pes que havia assolit Perejaume: "En un interval de pocs anys, Perejaume ha passat de ser jove artista espanyol anònim a un dels més exemplars [...] a més ens deia que: el que fa especial l'obra de Perejaume [...] és l'especificitat de les metàfores que crea, la qual cosa converteix segurament en única la seva obra".

Varen continuar amb una exposició de **Tom Carr**, "Configuracions de la Memòria Poètica" (abril - juny de 1989), de la qual el Port va comprar una escultura de gran format, *Entrance*, que a les nits es convertia, al mateix temps, en una instal·lació lumínica. La relació amb l'entorn és evident, perquè l'obra, un arc, està feta amb sis grans blocs de ciment dels que s'utilitzen per a construir els dics. Sobre ells es projectaven diapositives que s'anaven alternant transformant, amb llum i color, els cubs. Aquesta obra fou col·locada el 6 d'octubre de 2009 a la rotonda d'entrada a Tarragona des de Reus. En aquest sentit, l'art de Tom Carr representa la contrapartida de la modernitat a l'arc romà de Berà situat en una altra de les entrades a la ciutat.

De Tom Carr es presenta un oli sobre paper amb una mena de projecte que juga entre l'escultura i l'arquitectura, que pel seu disseny presenta clares referències a l'obra de Chillida i també a algunes de les darreres escultures de Tàpies.

D'**Eva Lootz** es presenta l'exposició "Arenes Giròvagues" (juny - juliol de 1991). L'artista ens parlava d'haver pogut muntar l'exposició somniada: "He tenido la oportunidad de hacer lo que más me interesa, crear un todo, proponer

1 ROSES, Assumpta. "Tinglado 2 un espacio alternativo para el arte contemporáneo". *Revista Art,* Tarragona.

una exposición como una estancia, un hito, un descanso del viaje imaginario que vas construyendo con los años". L'artista munta un conjunt de cons de sorra que contrasta amb una gran roca blanca. Entre els cons, petites peces de marbre en forma de turbants, mostren el seu interès per altres cultures i, concretament, fan referència al món àrab.[2] D'altra banda mostra la importància que li dóna, com sempre, als materials i la càrrega metafòrica que hi aporta. La pedra està ubicada davant de la rotonda d'entrada al passeig de l'Escullera.

La reconeguda artista anglesa **Hanna Collins** exposa, al mes d'abril de 1992, un gran mural fotogràfic integrat per 30 imatges que recullen la seva mirada sobre els seus viatges per alguns indrets de Tarragona i el nord d'Àfrica, territoris de pas i llocs d'emigracions L'artista sempre s'ha interessat en treballar sobre la història i sobre l'empremta que deixa el pas del temps tant pel que fa a qüestions polítiques, socials i religioses. Ho fa amb fotografies en blanc i negre, en les qual barreja paisatges i arquitectura. Obres de gran format que aconsegueixen donar la sensació a l'espectador que ell forma part del conjunt, aconseguint una confrontació més directa entre tots dos.

A finals de l'any 1991 l'artista nord-americana **Barbara Kasten** presenta la seva exposició "El Mèdol". La mostra estava presidida per una panoràmica de la cantera realitzada amb una il·luminació i amb un procés fotogràfic especial. La resta de la mostra eren fotografies d'obres realitzades amb obres extretes d'aquesta cantera, una forma de mostrar el nexe entre el present i el passat de la ciutat. [3]

El mes d'abril de 1994, s'inaugura la mostra de l'artista japonès **Keiichi Tahara**, un dels fotògrafs més importants del món que justament l'any anterior havia estat nomenat Cavaller de les Arts i les Lletres a França. Un creador que ha fet de la llum la protagonista indiscutible de les seves obres, tant en les seves fotografies com en les seves escultures i les seves instal·lacions.

Francesc Torres presentà el mes de desembre de 1994 la seva instal·lació *El Continent de Cristall*, una obra realment impactant, una metàfora sobre l'Europa del moment, representada per una piconadora que amenaça de destruir les 48.000 ampolles de cristall que emplenen gran part de l'espai del Tinglado, als seus costats pilons de cristall triturat. L'artista ens parla del final de l'estat del benestar, de la intolerància, dels atemptats ecològics.

Deia Maria Lluïsa Borràs que "[...] quizás por la belleza innegable de esta pieza, Torres consigue con ella su obra más "plàstica" a más de valorar [...] el rigor demostrado por los responsables de este espacio magnífico en la selección de temas y artistas; y en la realización , a la altura de los mejores espacios que se conocen.[4]

---

2 FONTRODONA, Òscar. *ABC*, (juny 1991), *op, cit*.

3 BOSCH, Rosa Mari. "Barbara Kasten exponen un monumento fotográfico de la cantera romana del Mèdol". *La Vanguardia* (14 desembre 1992), p. 41

4 BORRAS, Maria Lluïsa. "Continente de cristal". *La Vanguardia* (20 gener 1995), p. 39

La darrera exposició realitzada al Tinglado 2 relacionada amb la col·lecció del Port de Tarragona fou "Moby Dick" de **Joan Fontcuberta**. L'artista s'inspira en un fet real, l'exhibició que es va fer a la ciutat en els anys cinquanta d'una balena dissecada, de la qual se'n podia visitar l'interior. L'interessa, en particular, les llegendes i els mites associats a aquest animal, però també relacionar el món de l'art i el de la natura, i de la ciència i de l'art, que segons ell, tenen la mateixa missió, "inventar la noció d'allò real en una determinada cultura". A la mostra tenien l'animal gegant tallat a rodanxes i penjat del sostre, i sota, un munt d'ossos. Sobre una paret es projectaven imatges de peixos vius.

Cal destacar els catàlegs de les mostres, tant de les que hem ressenyat com de la resta que s'han editat per la seva magnifica presentació, les imatges i els textos que les acompanyen. Tampoc ens poden oblidar que l'any 1990 la Generalitat de Catalunya va atorgar a l'Autoritat Portuària de Tarragona, el Premi Nacional d'Arts Plàstiques en la seva primera edició, i en 1991 el Tinglado 2 va ser premiat per l'Associació de Crítics d'Art de Catalunya per la coherència i qualitat en les seves propostes expositives i pel seu impuls a l'art contemporani. [5]

Fins l'any 2000 es va mantenir la programació presidida per Chantal Grande i Glòria Malé. El mes d'abril, José Luis Navarro, coordinador del Centre d'Estudis Marítims i d'Activitats del Port de Tarragona (CEMAPT), els hi va comunicar que, d'ara endavant, volien apostar per la diversitat.[6] La darrera exposició que varen muntar fou curiosament com la del començament, una col·lectiva, "Transportable" (desembre de 1998 - febrer de 1999) en què varen prendre part: Núria Canal, Daniel Chust Peters, Manel Margalef, Marcel Pey, Xavier Ribas, Joam Rom, Aureli Ruiz, Montserrat Soto, Eulàlia Valldosera i Francesc Vidal.

El patrimoni creix

Si bé és cert que Chantal Grande i Glòria Malé que havien portat la gestió artística del Tinglado 2, no varen continuar, tot i que Chantal Grande va seguir relacionada amb l'activitat cultural del Port, portant el comissariat de mostres importants, però, tal com s'ha esmentat, l'activitat artística es va diversificar. De totes maneres, el Tinglado 2 va quedar dedicat a les exposicions d'avantguarda principalment.

El Tinglado 1, el Tinglado 3 i el Tinglado 4 es van continuar utilitzant com espais multifuncionals, on a més de fer exposicions i actes, també s'acullen exposicions de caràcter itinerant promogudes per estaments oficials, o també es fan exposicions de producció pròpia.

---

5 Foren molts els artistes que varen exposar en aquest espai, sense voler mencionar- los tots voldrien recordar a: Jan FabreAlain FleischerHanna Collins, Jordi Colomer, Anne i Patrick Poirier, Beat Streuli, Jose Maldonado, Alain Paiment, Eugènia Balcells, Chema Alvargonzalez, Pep Duran, ...?

6 SANS, Sara. "Tarragona, sin vanguardia". *La Vanguardia* (15 març 2000), p. 1

De vegades, algunes de les obres d'aquestes exposicions passen a formar part del Fons d'Art. A continuació, fem una breu presentació de cadascun dels artistes, autors de les obres seleccionades per a la present exposició:

L'any 1992, el Port de Tarragona patrocina el conjunt escultòric *Marca d'Aigua* realitzat per **Sergi Aguilar** en homenatge al poeta Carlos Barral. Es tracta de quatre peces verticals de gran format ubicades davant del mar a la platja del Racó de la Pineda. L'obra fa al·lusió a la vocació marinera del poeta. El recorregut per l'escultura s'enceta amb uns versos de Barral: *Se hacían las fronteras débiles bajo el agua y más desnudas*. D'aquest monument es presenten tres dibuixos i una fotografia que formen part del projecte.

Una àmplia retrospectiva d'"**Anna Lentsch** (1963-2003)" al Tinglado 4 va permetre veure a Tarragona una bona selecció dels diferents períodes d'aquesta pintora d'origen belga. Nascuda durant la Segona Guerra Mundial, va viure una infància i una adolescència amb moltes vicissituds que marcarien la seva vida i deixaran la seva empremta en la seva producció pictòrica.

Sobre la seva obra han escrit Josep Maria Cadena, Maria Lluïsa Borràs, Francesc Miralles, Conxita Olivé i Arnau Puig, entre d'altres crítics. Amb una obra essencialment autobiogràfica, sempre se li ha reconegut l'honestedat en el seu tractament, amb obres molt elaborades i amb referents en les primeres avantguardes. Diu Arnau Puig, "A cada quadre hi ha, cal·ligrafiada la vivència real, esdevinguda amb el temps i amb els anys, espiritual –com la cèlebre Magdalena de Proust- ha generat aquesta orba pictòrica d'ara".[7]

D'origen jueu, tal com ella ho comentava: "l'artista compromès ha d'expressar sentiments personals i el que succeeix al món [...] Els intel·lectuals tenim l'obligació de denunciar".[8]

Mosaic, l'obra que tenim a l'exposició correspon a les seves pintures d'interior. Com en altres treballs seus, aquesta habitació que en un temps fou un espai amb un terra preciós és ara un espai carregat d'història i de patiment, de ferides, d'angoixa, tota una metàfora de la vida. Anna Lentsch inaugurà la seva retrospectiva el 4 de setembre de 2003.

Maïs (Marisa Jorba) escultora barcelonesa[9] que ha portat la seva obra per Irlanda, França, Suïssa, EEUU ha treballat des d'un bon començament tenint la dóna com a tema central de la seva obra. La situació sociopolítica que viuen les dones en el món en general, la violència de gènere, la repressió, la maternitat, la sexualitat, l'erotisme, la vida familiar. Treballa bàsicament amb ferro que combina amb materials tous, el que li dóna un contrast visualment molt

7 PUIG. Arnau. " Els mons ocults a l'obra d'Anna Lentsch". *Anna Lentsch retrospectiva 1960- 2003* , Tarragona, Port de Tarragona, 2003, p. 13

8 SANS, Sara. "Anna Lentsch pintora. Pinto para mi y pinto lo que siento". *La Vanguardia* (14 setembre 2003), p. 2

9 Diversos autors. *Maïs l'obra absent*, Barcelona, Marc Cuixart i Gaspar Coll Editors, 2003

efectiu al mateix temps que ens parla de la delicadesa, de la feminitat oposada a la violència, de la soledat, de la discriminació, etc. Creiem que la seva obra té un referent molt important, tant en l'ambit formal com a conceptual, ens referim a la gran escultora nord-americana Louise Bourgeois, amb la que la seva producció escultòrica té molts elements en comú.

L'escultura *Himineu* correspon a les seves cambres secretes. Com diu Jordi Coca: "Amb la contundència del ferro, amb la barreja de robes i bronzes, ens dóna la més dura evidència del dolor humà. Centrant-se en uns temes determinats s'acosta al centre mateix del que som. Deixa de banda les "grans idees" i, per dir-ho com ho fa Jordi Carrió, clava les ungles en la matèria més dura per deixar-ne un senyal. El senyal de la vida".[10] Maïs exposa l'any 2004 del 30 de gener al 29 de febrer al Tinglado 1 la seva mostra "Cambres Secretes".

Ángel Martínez Lanzas encetà el seu camí en el món de l'art als 18 anys, quan va rebre un accèssit en el Saló de Pintura de Plasencia. Va viure un any a París on va participar en algunes mostres informals i guanyant-se la vida fent caricatures al carrer. El 1973 va fer la seva primera mostra individual al Col·legi Oficial d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Tarragona. Fou el punt de partida d'una trajectòria que l'ha portat a exposar a França, Ucraïna i Rússia.

La seva obra de tendència expressionista es caracteritza per l'abundància de matèria i per la continua experimentació amb diversos materials, laques, vernissos, terres, pigments, etc. Home i artista compromès la seva producció sempre ha estat unida als problemes sociopolítics arreu del món. D'aquest compromís ens parla Francesc Miralles: "Martínez Lanzas ha escrit una de les planes més commovedores, colpidores, tendres, sobre la violació de la vida, sobre el menyspreu dels valors humanístics, sobre l'abandó de l'home enfront de l'existència. Ell ha pintat algunes de les obres més humanes, sentides i tristes de la història de la pintura catalana".[11] A l'obra que s'exposa *Irak II* presentada a la seva mostra "Amèrica Amèrica", inaugurada el mes de novembre del 2004 al Tinglado 4, l'artista fa una dura crítica de la política exterior del govern nord-americà.

Josep Maria Rosselló. Si ha un artista unit al Mediterrani, aquest és Josep Maria Rosselló. Aquest mar, els seus colors, l'harmonia i la seva cultura és el rerefons de la major part de la seva obra, una obra que, a més, està impregnada de l'extensa cultura visual que posseeix, del seu coneixement de la història de l'art, que l'ha permès dur a terme un treball en què les referències a artistes com a Picasso, Miró, Man Ray i poetes com Lorca hi són presents. La seva obra d'altra banda està molt unida al teatre i a la música, tant en escenografies com en decoració d'espais teatrals. D'igual manera, moltes vegades ha produït les seves obres paral·lelament a actuacions musicals en festivals de jazz Dixieland o amb l'orquestra de Cambra de Vila-seca.

10 COCA, Jordi. *Maïs l'obra absent*, *ob. cit.* p. 13

11 MIRALLES, Francesc. *Angel M. Lanzas*, Tarragona, Tinglado 4 del Moll de Costa- Port de Tarragona, del 12 de novembre al 12 de desembre de 2004.

Estudia pintura a l'Escola d'Art de Tarragona, a l'Escola de Belles Arts Sant Jordi i gravat a l'Escola Massana de Barcelona. Reconeix com els seus mestres els pintors Magda Folch i Guillem Bergnes. És un pintor d'àmplia trajectòria i amb una capacitat immensa pel treball, que l'ha portat a fer una obra molt plural.

Des de 1967, en què va realitzar la seva primera exposició individual a la sala d'Iniciatives i Turisme de Tarragona, ha mostrat la seva obra a Reus, Tortosa, Vilanova i la Geltrú, Barcelona, Sitges, Madrid, Balaguer, el Vendrell, Saragossa, Bolonya, l'Haia, París, Nova York i Martigny (Suïssa).

Al Tinglado 1, el mes de gener de 2005, Josep Maria Rosselló inaugurà la seva exposició "Cadavre & Grafit" una mostra en què a més va presentar les grans teles pintades en directe per la "Pasqua Popular Flamenca" de José Monleón i Salvador Tàvora (Madrid – Roma 1984). Paral·lelament, l'artista invita a un grup de joves creadors que varen respondre a la crida de crear obres col·lectives. Una exposició en què es respirava il·lusió i entusiasme, tal com deia Rafael Bartollozzi: "[...] vaig arribar al Tinglado 1, vaig entrar i davant la meva sorpresa, hi havia un món riquíssim de color i expressió, una alegria poc usual, una frescor captivadora. Eren els treballs de vint joves que encara estaven immersos en la seva tasca pictòrica, reunits pel més jove i entusiasta Josep M. Rosselló amb el nom de "Cadavre & Grafit". Aquesta és una altra de les activitats d'un creador que potència i impulsa als joves valors del nostre territori".[12]

Marie-France Veyrat. Ens diu l'artista: "Des de sempre, he sentit una mena d'atracció especial per tot tipus de materials que he anat recollint arreu. La importància que tenen per a mi les textures s'ha reflectit dins la meva obra i s'ha convertit en una de les meves obsessions principals: la recerca constant de la matèria sense limitacions, cosa que m'apassiona i al mateix temps em dóna la dimensió necessària per a la meva expressió creadora. Però també m'omple tot sovint de dubtes i el fet de no donar res per segur em fa avançar i descobrir nous camps de recerca amb noves possibilitats". [13]

En aquestes línies l'artista defineix molt bé el seu treball i també la manera d'enfocar-lo.

Des de les seves primeres exposicions, la investigació, l'experimentació i el pes que dóna als materials ha estat una constant. Segurament, en treballar inicialment amb tapissos li ha quedat l'amor i l'interès per les textures.

Marie-France Veyrat té una extensa trajectòria; els seus inicis en el món de l'art fou en exposicions col·lectives a Grenoble (França), l'any 1982. La primera mostra individual la fa fer al nostre país al Centre de Lectura de Reus a

12 BARTOLOZZI, Rafael. "Cadavre & Grafit". *Publics, guia cultural de Tarragona* (març de 2005), n. 57, p. 31
13 VEYRAT, Marie France. *Materials per a una nova plasticitat, Tarragona,* Tinglado 4, del 8 de setembre al 8 d'octubre de 2008.

partir d'aquí la seva activitat ha estat intensa, en el camp de la pintura, però també en el camp de l'escultura. A més, és presidenta i fundadora dels premis ARCO-BEEP d'art electrònic i noves tecnologies des de l'any 2006. D'igual manera s'ha de destacar la seva participació en projectes relacionats amb l'art digital.

El mes de setembre de 2006 presentà al Tinglado 4 la seva exposició, "Materials per a una nova plasticitat", el títol de la mostra ja ho diu, en les obres presentades, es podien veure obres realitzades amb una gran diversitat de matèries: fusta, oli, pastel, cartró, ferro, composicions digitals, escorça, escuma plàstica. Va presentar també les seves originals escultures que ella denomina *escumogrames*, realitzades amb escuma o el polietilè estès ". Matèries inusuals en el món artístic, en definitiva. "La meva intenció és exaltar la pobresa d'aquests materials perquè abandonin la vulgaritat aparent, i adquireixin noves interpretacions, amb l'objectiu d'enaltir els materials i dotar-los de nous significats".

Toni Navarro és un creador múltiple, i un home compromès, cineasta, fotògraf i pintor. És el director del Festival de Cinema i Drets Humans de Barcelona.

Estudia al Centre de la Imatge i la tecnologia multimèdia de la Universitat Politècnica de Catalunya. Podríem dir que, bàsicament, és un creador del món del cinema i de la fotografia, a més de fer incursions en el món de la plàstica.

La mostra que presentà el mes d'octubre de 2007 al Tinglado 1 del Moll de Costa "La Mirada Descoberta", incloïa fotografia, escultura i cinema. Justament es presentava el seu reconegut documental *La revolución del lápiz*, filmat al Nepal, acompanyat d'una sèrie de fotografies.

Ja coneixíem anteriors treballs seus realitzats en col·laboració amb Josep Maria Rosselló, Pep Escoda i Lluc Queralt en la seva mostra "Prats is quality", realitzada a l'Arxiu Rosselló - Tarraco ART, Tarragona, com els exposa en aquesta mostra i de la qual presenten l'obra *Matinal,* un collage fet conjuntament amb Josep Maria Roselló.

Béatrice Bizot és una escultora francesa, resident a Tarragona, amb una excel·lent formació tècnica adquirida als Estats Units i a Itàlia. A la seva obra podem dir que hi ha dos temes essencials, la dona i la ciutat, amb un element en comú el caràcter existencial. La preocupació per la marginació de la dona, per la seva condició i el paper que té a la nostra societat. Altres vegades hem dit que les seves dones esdevenen metàfores de l'existència humana.

La ciutat com un dels entorn en què es desenvolupa la vida de l'home - dona. Les seves relacions, la comunicació, la soledat, tema que ella ha treballat a *La Ciutat Blanca* (Museu d'Art Modern de Tarragona, 2006).

Íntimament relacionada amb *La Ciutat Blanca* es va crear el grup escultòric per encàrrec de l'Autoritat Portuària

de Tarragona, l'any 2007, a la zona de vianants del barri del Serrallo a Tarragona. El conjunt està conformat per tres grups ubicats dins de tres estanys. Fou una obra pensada en la història i la tradició del barri, s'hi barregen els tres elements essencials del seu entorn: l'home/dona, el mar i els treballs que allí es realitzen. Com la major part de les obres de Béatrice Bizot, la percepció que tenim de les seves escultures ens dóna una escala més gran de la que realment tenen. En aquest conjunt, síntesi de la vida del barri, no és important la seva escala real, sinó la idea que la sustenta. El significat que l'obra adquireix en el seu entorn i la possibilitat que li brinda tant als habitants del lloc com als passejants del seu gaudi.

Àlvar Calvet. Crec que un dels aspectes més sorprenents de l'obra d'aquest artista és la projecció social de la seva obra, el seu compromís social en especial amb persones amb risc d'exclusió social i, més darrerament, amb persones amb minusvalidesa. Però el que crida l'atenció és que això ho fa amb una obra plenament abstracta. Amb un treball de contínua investigació, que de manera molt especial ha compartit moltes vegades amb aquests col·lectius. Des dels seus inicis ha tingut com un dels seus objectius apropar l'obra d'art als espectadors, fins i tot permetent que toquin l'obra i puguin arribar a canviar la composició.

A la seva obra hi ha, a escala formal, un element essencial, la línia, que constitueix el fonament de gairebé tot el seu treball pictòric. En aquest sentit el títol de la mostra que presenta el mes de setembre de 2008 al Tinglado 1 es prou significativa, "Línies creuades i records". Línies com l'element que articula la composició per excel·lència, record associats a les vivències en la creació d'aquests treballs i de les persones que hi han participat. A aquestes línies, trames i retícules hi ha una càrrega semàntica associada, la conjunció d'aquests elements més el color i la textura li donen la seva particularitat, la seva personal manera de fer. Treballs que queden sintetitzats molt bé en les paraules següents d'Assumpta Rosés: "En les obres que comentem s'imposen els valors plàstics del suport, el color, la pinzellada i la composició. Clar que també hi pesen el conceptualisme, la configuració com a instal·lacions, la integració d'objectes trobats, la reducció cromàtica a dos o tres colors i els continguts literaris. Però al final, et queda la sensació d'haver vist una exposició de pintura. També podem afegir que és pintura abstracta: línies, color, grafismes, amb referències no figuratives sinó més aviat simbòliques, d'alguns fragments de realitat". [14]

L'obra que presentem pertany a la sèrie *Heaven,* en la qual l'artista havia treballat amb un grup de persones en procés de desintoxicació.

Jorge R. Pombo (Barcelona, 1973). La seva obra té dos aspectes clarament diferenciats, les reinterpretacions que fa d'obres d'artistes de diferents èpoques, com Velázquez, Caravaggio o Delacroix i les seves particulars visions de ciutats arreu del món. El seus quadres relacionats amb la pintura barroca, en què crea i desconstrueix al mateix

14 ROSÉS, Assumpta. "La pintura i el seu doble". *El Punt* (16 febrer 2002), p. 24

temps, com el *Crist* de Velázquez, *l'Ecce Homo* de Tiziano i la *Captura de Crist* de Caravaggio varen formar part de la mostra "Variaciones de pintura", trilogia feta al Tinglado 1 del Moll de Costa el 2006.

Les obres sobre ciutats neixen dels seus innumerables viatges arreu del món. Preocupat per les grans concentracions urbanes, crea obres on les ciutats van emparellades i ens dóna una visió distorsionada de la realitat a través de la superposició d'imatges, mitjançant transparències i veladures com en les seves obres *Sarajevo/Milan 2006*, *Florencia/Estambul 2007*. Obres en què ens parla de la identitat de les ciutats i la memòria que se'n té.

Jorge R. Pombo tornà al Tinglado 1 Moll de Costa amb al seva mostra "Pintures 2000-2007" el mes de març de 2008. Una retrospectiva en què mitjançant projeccions de vídeo ens va permetre veure d'una forma molt didàctica la seva manera de treballar.

Marleen Pauwels. Pintora belga, ha estudiat dibuix i pintura a l'Acadèmia Constantin Meunier i gravat a l'Acadèmia Reial de Belles Arts d'Aalst i Dendermonde. Des de l'any 2001 viu a Espanya. Al començament treballà amb collages i tècniques gràfiques, bàsicament en composicions abstractes. Posteriorment, la seva obra deriva vers una figuració molt particular, gairebé expressionista amb ambientacions oníriques. L'artista ens presenta uns personatges prims, allargats, gairebé transparents que ens recorden els dibuixos i escultures de Giacometti. Aquests personatges viuen en espais desolats, de vegades amb fons indefinits i amb elements arquitectònics molt elaborats, parets velles, descarnades amb esquerdes i pelats en què podem veure l'empremta de vells anuncis o rètols. Aquest contrast entre la solidesa arquitectònica i les figures esquelètiques accentua la sensació de soledat i de misèria humana. És un treball que ens parla de l'existència de l'individu, de la incomunicació, o de la por a parlar, de fer-se sentir, de cridar. Malgrat que hi ha diferents personatges en una mateixa obra, hi ha una sensació de silenci, de quietud que ens aporta un aire de misteri i de desolació, a la qual cosa ens ajuden les tonalitats cromàtiques grises i sèpies. El 3 de juliol de 2008 presentà al Tinglado 4 del Moll de Costa la mostra "Home i Emoció" de la qual el Fons d'Art té l'obra *Mientras pasa el tiempo*.

Carme Riera és una pintora catalana amb una extensa i sòlida trajectòria. Sobre ella han escrit una bona part dels més reconeguts crítics, escriptors i filòsofs de Catalunya com ara Rafael Argullol, José María Valverde, Daniel Giralt Miracle, Francesc Miralles, Joan Martí, Carles Duarte, Xavier Rubert de Ventós, Césareo Rodríguez Aguilera, Guillem Viladot, Corredor Mateos i Josep Maria Cadena, entre d'altres escriptors, cosa que palesa la seva acceptació i prestigi.

Carme Riera estudia a l'Escola de Llotja i a l'Escola de Disseny Tèxtil de Barcelona. El pas per a aquesta segona escola serà molt important en la seva trajectòria. Obté la beca del Goethe Institut que li permet anar a estudiar a Alemanya.

Després d'haver participat en moltes exposicions col·lectives, realitza la seva primera exposició individual a

Barcelona l'any 1976. Fou l'inici d'un camí caracteritzat per la varietat de la seva producció i per l'experimentació amb diferents materials: teles, estany, alumini, ferro, fusta, còdols, paper, etc. Materials que fa servir tant per als seus collages, com per a les seves escultures i pintures. Cal destacar la constant presència que té el mar i la cultura mediterrània a la seva obra.

El poeta Carles Duarte referint-se a la seva obra va escriure: "Carme Riera entiende el arte, no como un gesto estridente o una provocación, sino como una lenta reconstrucción de la materia, de las formas para que desde lo que fueron en origen y desde la obra en la que se han convertido, se conviertan en una expresión de lo que es más íntimo y esencial en nosotros. En todo el proceso contribuyen su sabiduría y exigencia en el minucioso trabajo de las texturas y los colores que hace que cuerpos minerales se conviertan en piezas de agua y luz. La obra de Carme Riera nos conmueve por la belleza profundamente poética que respira, pero también porqué en ella palpitan la memoria y el sueño, la vida incansable, incesante".[15]
El 20 de maig der 2010, Carme Riera presentà al Tinglado 4 del Moll de Costa la seva mostra "Evocació Mediterrània", gairebé una retrospectiva amb obres que van des de 1979 fins a 2010.

Sonia Ciscato pertany al grup d'artistes de Bèrgam formats a l'Acadèmia de Carrara que varen sobresortir a la dècada dels anys setanta i començaments dels vuitanta, anys en què Bèrgam va tenir una àmplia eclosió cultural. És diplomada de l'Institut d'Art A Venturi de Mòdena. Ha cursat estudis de pintura amb Trento Longaretti a l'Accademia di belle Arti Giacomo Carrara de Bèrgam, la qual li atorgà el primer premi de pintura l'any 1959, i estudis d'escultura amb Marino Marini a l'Acadèmia di belli Arti di Brera di Milà.

A la seva obra hi ha un protagonista indiscutible, el cos. En un treball que es mou entre la figuració, l'abstracció i l'expressionisme, els seus grans i monumentals cossos ens parlen de la seva preocupació per l'existència de l'home/dona. Cossos que es desintegren, que es dilueixen, grans llavis sensuals, rostres que emergeixen sorpresos, figures fantasmals, tot un ventall de personatges com a representació d'una societat que clama en contra de la repressió, de la censura, de la injustícia i a favor de la llibertat i de la igualtat.[16]

Antonio Hervás Amezcua, nascut a Jaén el 1951, viu a Gavà (Barcelona) des de 1966. Graduat en Procediments Murals per l'Escola d'Arts Aplicades de la Llotja de Barcelona el 1980. Llicenciat en Pintura per la Facultat de Belles Arts Sant Jordi de Barcelona el 1982. Des de llavors la seva activitat ha estat incessant. Les seves exposicions l'han portat a Estats Units, Islàndia, Brasil, Finlàndia, Israel i Alemanya. A Gavà té la seva fundació, un espai dedicat a l'art i a la cultura en general. Al seu comitè assessor hi ha Josep Maria Cadena i Arnau Puig, tots dos autors de llibres sobre l'obra d'Hervás Amezcua.

---

15 http://www.mmb.cat/pop_noticies.php?idm=2&codi_item=403&taula=activitats [Consulta: 19 de juny de 2012]
16 MARTI I CASTELL, Joan. "Sonia Ciscato: la transcendència encesa dels volums". *Transcendència encesa dels volums*, Tarragona, Tinglado 1, de l'1 d'octubre al 7 de novembre de 2010, p. 7

En el seu treball destaquem en particular el seus paisatges en què la realitat i les fantasies van unides i on la llum i el color tenen un protagonisme indiscutible, gairebé simbòlic. Així ho fa constar Josep Maria Cadenas quan ens diu: "La llum és un element sempre present, imprescindible, en la pintura i, en general, en tota l'obra d'Hervás Amezcua. Té, segons entenc, un decidit propòsit de salvació que connecta, sense necessitat de fer-ho, amb les experiències de la mística. Així, si sabem aprofitar l'ajuda artística que ens ofereix, podem ascendir a paradisos de somni en què la imaginació perpetua tots els continguts del seu art."[17]

"Camins de Mar" és el títol de la mostra, inaugurada el 28 de gener de 2011, que va realitzar al Tinglado 1 del Moll de Costa del Port de Tarragona.

Enric Adserà és un artista de les comarques de Tarragona, concretament de Cabra del Camp (Barberà de la Conca,) amb una àmplia trajectòria i amb una important projecció internacional. Pintor, gravador, escultor, sempre a la recerca de nous camins, però sense oblidar la seva formació com a dibuixant i el domini que té del mitjans pictòrics. Amb unes dotes artístiques rellevants, va rebre les primeres classes de perspectiva de l'arquitecte Cèsar Martinell. Posteriorment, durant dos anys, rebrà classes de l'escultor vallenc Josep Busquets. Amb 14 anys ingressa a l'Escola de la Llotja a Barcelona i amb 20 marxa a Holanda i allí continua la seva formació amb Toon Plymers qui l'introdueix en l'art del gravat. Després d'acabar el servei militar entra a l'acadèmia estatal d'Amsterdam on estarà de 1963 a 1968. Tots aquests anys d'estudis i de treball expliquen l'alt nivell de domini tècnic que caracteritza el seu treball. L'artista sempre ha treballat cercant el seu propi camí, sense que el preocupessin les tendències en voga. Pintures, collages, assemblatges, gravats, escultures, instal·lacions, obres en què ha fet servir una gran varietat de materials. Molts d'aquests materials han estat utilitzats, han tingut altres usos, Enric Adserà els dota d'una nova vida, els ennobleix en integrar-los a les seves obres. En conjunt, el seu treball, en què l'abstracció i la figuració s'han desenvolupat de manera paral·lela, estan estretament relacionades amb la seva vida, amb els artistes que admira, obres carregades d'història i de símbols. L'exposició que va inaugurar el 14 de gener de 2012 al Tinglado 1 del Moll de Costa "Gravat Monumental i Experimentació" era la darrera de les tres que conformen un merescut homenatge que li varen oferir a Tarragona i Valls.

Luis Moret va néixer a Madrid, fill d'una família burgesa, i des de petit va mostrar les seves aptituds pel dibuix, però per raons familiars va fer la carrera de mariner mercant. Cansat de la vida nòmada d'aquesta professió va decidir arrelar a Mèxic, on va començar a guanyar-se la vida fen retrats, aprofitant les seves habilitats com a dibuixant. Però fer retrats no era el que volia. Llavors va pensar en prendre amb serietat la seva professió i a formar-se com a veritable pintor. Foren anys on va treballar com ajudant del muralista mexicà David Alfaro Siqueiros, i va rebre la influència dels pintors de l'expressionisme abstracte nord-americà. L'any 1970 torna a Espanya i s'estableix

17 *Hervás Amezcua i el batec de la matèria* http://www.hervasamezcua.org/autor/pintura/pintura.htm

a Tarragona. S'integra al grup d'artistes més avançats i forma part del Grup de Tarragona integrat a més per Gonzalo Lindín, Alfonso Parra, Ramon Ferran, Jordi Secall, Mariano Rubio i Pascual Fort. El 1986 va retornar a Mèxic i va realitzar exposicions a França, Itàlia i Barcelona. A la ciutat comtal tenia un contracte amb la Galeria Adrià on va exposar en diverses oportunitats.

La seva obra de grans formats amb un excel·lent domini de la matèria i el color, segons ens diu Assumpta Rosés "se configura en amplias series abiertas, explora variaciones de lenguajes y formas, dentro de una coherencia delimitada por referentes propios. Se puede definir como una pintura gestual, libre, mayoritariamente abstracta o con iconos figurativos muy esquemáticos".[18]

El 1994 va retornar a Espanya i es va establir a la Riera de Gaià, on va continuar treballant. L'1 de desembre de 2006 va inaugurar la darrera exposició a la sala de l'Antic Ajuntament de Tarragona. El mes de desembre de 2012 es va celebrar al Tinglado 1 del Moll de Costa una mostra retrospectiva comissariada per la citada crítica d'art.

Jordi Biendicho és llicenciat en Belles Arts per la Universitat de Barcelona en l'especialitat d'imatge. Va fer la seva primera exposició l'any 1996 a les Voltes del Pallol, organitzada per la Universitat Rovira i Virgili. La seva obra, tant pictòrica com escultòrica, es mou dins d'una figuració i un ús del color sense atenir-se a cap convenció. Mitjançant el seu treball intenta donar la seva visió crítica de la societat actual. La seva producció la podem ubicar dins de la tendència neoexpressionista amb composicions molt denses plenes d'elements amb múltiples referències a la història de l'art i la cultura visual en general. En els darrers anys s'ha dedicat a més a la creació de vídeos que han acompanyat les seves dues darreres exposicions.

"La Zona prohibida" és el títol de la mostra que presentà al Tinglado 4 del Moll de Costa del 18 de gener al 2 de març de 2008. La donació de la peça pel Fons d'Art la va fer l'any 2013.

Gonzalo Elvira és un artista argentí, amb residència a Barcelona. De formació autodidacta, reconeix l'herència rebuda d'Antonio Berni, artista compromès reconegut com un dels pintors més importants d'Amèrica Llatina. Gonzalo Elvira recorda com un moment molt especial de la seva vida, quan tenia nou anys amb el seu pare va visitar el Museu d'Orsay. L'empremta que li va deixar aquesta visita farà que, anys després, faci una sèrie d'obres d'homenatge a la pintura 1632 – 1967. Justament l'obra que pertany al Fons d'Art del Port de Tarragona forma part d'aquesta sèrie que descriu molt bé Jaume Vidal: "En 1632 Rembrandt pintó *La lección de anatomía* y en el año 1967 detuvieron y fusilaron a Ernesto Che Guevara. En esta serie Elvira producía un encuentro entre la gran obra maestra de la

18 ROSÉS, Assumpta. *Hexàgon Luis Moret*, Antic Ajuntament, Tarragona, de l' 1 de desembre de 2006 al 6 de gener de 2007.

pintura holandesa del siglo XVII y un significativo hecho histórico del siglo XX. El resultado eran diversas variaciones pictóricas en las que el cadáver original era sustituido por el cuerpo del Che. El maestro y los discípulos del cuadro tenían su réplica en otra especie de jerarquía: la militar".[19]

Gonzalo Elvira va exposar al Tinglado 4 del Moll de Costa del 6 de setembre al 7 d'octubre de 2007 i va fer la donació el dia 25 de febrer de 2013.

Nora Ancarola és una artista argentina que viu i treballa a Barcelona des de l'any 1978. A partir de l'any 2000 dirigeix al costat de l'artista barcelonesa **Marga Ximénez** MX ESPAI 1010, espai d'art contemporani de Barcelona, que va rebre el Premi a les Iniciatives al 2008 de l'Associació de Crítics d'Art de Catalunya. Les dues tenen una àmplia trajectòria en el camp de la creació visual, de la gestió i de la docència. D'igual manera les dues han desenvolupat un treball compromès amb la seva condició de dones. En aquest sentit han desenvolupat, des de 2004, un projecte en comú, un *work in progrés*, "Trilogia de la Privadesa", centrat en el conflicte que es crea entre allò públic i allò privat en les dones, amb la intenció de dignificar el que és privat i que normalment roman ocult. Aquest projecte és el que varen presentar al Tinglado 2 del Moll de Costa del 18 de gener al 3 de març de 2013. La primera part és *Sibil·la*, la dona com a sacerdotessa que manté els secrets, se centra en què és privat. *Domus Aurea*, té la llar com a centre, i és l'inici del camí vers la vida en comú. *Antikere*s, fa referència a les dones encarregades de la cura d'altres persones. Representen el trànsit de la vida a la mort. Tot plegat és un discurs complex construït a base d'instal·lacions i fotografies al voltant de la dona i els seus tòpics.

Antonio De Felipe (València 1965) és un artista multidisciplinar considerat com el darrer representat del pop art espanyol, encara que seria més adequat considerar-lo com integrant del corrent neopop per raons òbvies, el pop art correspon a una època i una situació determinada. Justament l'artista valencià s'inicia en el món de l'art en la dècada dels vuitanta quan el neopop sorgeix com tants altres moviments *revivals* que varen néixer en aquells anys.

Antonio de Felipe estudià a la Facultat de Belles Arts de València al mateix temps que treballava com a creatiu en una agència publicitària, un fet que ha estat molt important en el seu procés creatiu. A la seva obra els referents visuals són múltiples, s'hi barregen obres dels grans artistes de diferents èpoques, amb la publicitat, el cinema i l'esport entre d'altres. Referents que fa servir amb una gran llibertat i amb un llenguatge que l'uneix als artistes que ell mateix assenyala com els seus pares Velázquez i Warhol, la cultura barroca espanyola i la cultura pop nord-americana, sense oblidar les seves arrels valencianes, la llum, el color propi del Mediterrani i de València amb les seves falles. Tot això ho ha passat pel seu tamís per aconseguir crear una obra que el distingeix com un dels artistes més reconeguts del país valencià.

19 http://w2.bcn.cat/bcnmetropolis/arxiu/es/page9520.html?od=33&ui=319.[en línia] [Consulta: 12 juny 2013]

Generalment treballa per sèries, com la dedicada a Velázquez, a las vaques o al món del cinema. De manera molt particular barreja marques de productes amb obres de pintors com a Matisse, Modigliani, Picasso, Botero..., i uneix personatges reals amb d'altres del món del còmic o del cinema d'animació.

Com a creador múltiple ha col·laborat amb Almodóvar a *CarneTrémula*, ha dissenyat cortines per a Telemadrid, i ha treballat com a redactor per a diversos magazines dominicals.

Obres seves formen part de les col·leccions del Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia, la Col·lecció Testimoni de la Caixa i la Col·lecció Carmen Thyssen-Bornemisza.

Paisatges del Port i paisatges urbans

Aquest darrer grup està integrat per obres que treballen una temàtica comuna, paisatges del port i paisatges urbans. Algunes d'elles relacionades amb el Port i la ciutat de Tarragona. Una obra ens presenta un detall d'un carrer de Mont-roig, una altra una visió del cap i far de Salou, i una darrera obra, una visió gairebé onírica d'un paisatge molt particular. Deu artistes, deu visions, alguns de molt coneguts a la nostra ciutat.

Mercedes Gómez-Pablos és una pintora mallorquina amb una extensa trajectòria amb múltiples exposicions a escala nacional i internacional: París, Santiago de Xile, Buenos Aires, Marsella, Ginebra, Brussel·les, Bordeus, Mèxic. La seva obra ha estat àmpliament reconeguda. La seva primera exposició fou presentada per Gaya Nuño, quaranta anys més tard, a l'octubre de 1999 inaugura el Centro Templo San Marcos a Toledo amb una retrospectiva sota el títol "40 años después". [20]

Admiradora i deutora de Velazquez, Juan Gris i Gomez de la Serna, la seva obra ha passat per diferents etapes: cubista, expressionista, abstracta i realista, sempre fent el que ella pensava que havia de fer. L'obra propietat del Port de Tarragona és *Fachada Santillana del Mar*, un dels seus temes més preuats, de la seva exposició "Pinturas del Siglo XXI" del 2003. Amb 20 anys va rebre un premi de mans de Jean Cassou per unes façanes de Toledo i des de llavors no les ha deixat de pintar, sobretot la dels pobles estimats: l'Alberca, Albarracin i Santillana del Mar.[21] Pablo Garcia Osuna ha definit molt bé les seves façanes "*[...]* destacan los paisajes urbanos con abigarradas fachadas en las que no hay espacio para el hombre pero sí para el silencio, en las que los contrastes cromáticos afianzan

20 GARCíA-OSUNA, Carlos. *Gómez-Pablos. Más allá del soporte* [en línia]. *http://www.elcultural.es/version_papel/ARTE/14736/Gomez-Pablos_mas_alla_del_soporte/* [Consulta: 1 juny 2013]

21 UGARTE, Blanca de. *Mercedes Gómez-Pablos. Estamos a la cabeza como enalces aptrociando 14.4.2009*.[en línia] http://www.elimparcial.es/cultura/mercedes-gomez-pablos-estamos-a-la-cabeza-como-pintores-no-como-cineastas-37394.html [Consulta: 1 juny 2013]

claridades y nocturnos".[22] La seva mostra "Pintures del segle XXI" fou realitzada del 5 al 28 de setembre de 2003. El mes de novembre de 2003, el pintor tarraconense **Josep Quesada** presentà al Tinglado 3 la seva exposició "Realisme quotidià". Les seves obres representen espais o racons aparentment sense cap interès, és el pintor qui les dota d'un atractiu especial mitjançant una acurada elaboració. L'obra del Fons, *El número 6* n'és un bon exemple. Una vella paret de Mont-roig, però que bé podria ser dels carrers a prop del port, sobre la qual veiem el desgast de la seva superfície pel pas del temps o la resta de cartells i anuncis que estaven enganxats en aquesta paret. Un mirall rodó ens dóna en miniatura una perspectiva del carrer, al qual hem d'afegir la presència del número 6 que identifica la casa i dóna títol a l'obra.

Guillem Gelabert, pintor de Manacor, inaugurà la seva mostra "Paisatge en Construcció" el mes de setembre de 2004. En el díptic de la mostra l'artista deixa clar els seus objectius que es podria resumir en el darrer paràgraf. "Voldria commoure a l'espectador. La pintura realista usa referències més o menys identificables, Hi ha comunicació amb l'artista quan l'espectador es veu commogut per aquestes referències, no quan les identifica". [23]

La seva obra es mou entre el realisme i un cert aire surrealista, com es pot comprovar en l'obra que presentem, *Utopografia*, un espai desolat amb unes estructures arquitectòniques molt geomètriques, accentuant la duresa de l'ambient. La presència d'una sola figura al mig de la gran esplanada accentua l'aire de soledat.

Un altre és el pintor lleidatà **Fermi Carrè**, de professió dissenyador gràfic, format a la Universitat Laboral de Tarragona. Durant un període curt de temps va estar a l'Escola d'Art de Tarragona, però la seva formació pictòrica és bàsicament autodidacta. Està influït per la seva professió de dissenyador, per l'acurada estructuració de les seves composicions i per la precisió en el dibuix.

La seva producció pictòrica a més destaca per la riquesa del seu cromatisme i per la llum mediterrània que envaeix el seus espais.

L'obra que presentem forma part d'una mostra que va realitzar al Tinglado 3 el mes de gener de 2005 titulada "Tarragona des del moll de Reus". Tarragona, la Part Alta, el seguici, la rambla i el port són uns dels temes més preuats.

---

22 GARCíA-OSUNA, Carlos. *Mercedes Gómez-Pablos* [en línia]
http://www.elcultural.es/version_papel/ARTE/4347/Mercedes_Gomez-Pablos/ [Consulta:1 juny 2013]
23 GELABERT, Guillem. *Paisatge en construcció*. Tarragona, Port de Tarragona, Tinglado 4, del 3 de setembre al 3 d'octubre de 2004.

Rosendo Linares. Les seves primeres classes de dibuix les va tenir a l'Escola d'Art i Disseny de la Diputació de Tarragona a principis dels anys seixanta. Va continuar prenent classes de dibuix i pintura d'anatomia de nus al natural a l'Escola Massana. Poc després va deixar d'estudiar pintura artística per començar a treballar al taller de Rafael Egea i així fou com va començar a decantar-se cap al món del disseny. Es va titular com a dissenyador gràfic amb la primera promoció que sortí de l'Escola d'Art i Disseny de Tarragona, disciplina que ha estat el seu ofici durant tota la seva vida laboral. L'any 2005 contacta amb la pintora Teresa Llàcer qui l'orienta cap al paisatgisme.

Del 5 d'octubre al 4 de novembre de 2007 vam poder veure al Tinglado 4 del Moll de Costa l'exposició "Blaus i verds" i va deixar pel Fons d'Art l'oli sobre tela amb el títol *Vaixell*.

Miguel A. Camarero Suanzes, Nascut a la Corunya enceta el seu aprenentatge a l'Escola d'Arts i Oficis de la seva ciutat on va tenir com a mestre un dels pintors aquarel·listes més reconeguts de Galícia, Mariano García Patiño. La seva vocació de pintor està íntimament unida a la de la seva professió de mariner, cosa que explica clarament la predilecció per una temàtica gairebé exclusiva, la del mar. En els seus múltiples viatges arreu del món sempre duia les seves aquarel·les i les seves llibretes d'apunts que li servien per a futures composicions. Membre de la International Society of Marine Painters, ha exposat a Madrid, Barcelona, Pamplona, Oviedo, Santander, Sevilla, Luxemburgo, Dublín i Londres. L'obra del Fons d'Art, *Cabo i Faro de Salou* formà part de l'exposició presentada al Tinglado 4 Moll de Costa el 9 de setembre de 2010 amb el títol "Natura en aquarel·la".

Federico Granell es va llicenciar en Belles Arts per la Universitat de Salamanca el 1999 en l'especialitat de Disseny i Audiovisuals, i va ampliar estudis a Roma i Londres. Considerat uns dels joves valors de la pintura asturiana, va mostrar la seva obra per primer cop el mateix any que va acabar la seva carrera; des de llavors ha realitzat múltiples exposicions tant a l'Estat espanyol com a París, Santo Domingo i Roma.

Gairebé des d'un començament la seva obra ha assolit unes característiques molt específiques que ha mantingut al llarg d'aquests deu, onze anys amb petites variacions. Entre aquestes característiques tenim particular interès pels temes dels aeroports i estacions de tren, espais definits per la puresa de les seves línies. Aquesta temàtica sembla estar relacionada amb el seu caràcter viatger. En general la seva obra traspua un alè romàntic, però on és més visible és en els seus paisatges, en què la relació amb Caspar David Friedrich és notòria. Al contrari que els seus espais interiors, fa servir en certa manera la perspectiva atmosfèrica, difuminant en part els seus personatges, molts d'ells apareixen d'esquena, panoràmiques més àmplies que les que poden abastar amb la mirada, a més que moltes de les projeccions estan preses en picat.

Federico Granell és pintor, però també fotògraf. Les seves fotografies que pren a les ciutats que visita o de qualsevol aspecte que li crida l'atenció li serveixen com a referent o per fer una reinterpretació i aconsegueix un tractament

molt personal. Tal com ens diu: "Me inspiran sobre todo los viajes, me parece algo muy enriquecedor, es de las cosas que más me gustan y cuando algo me impresiona intento plasmarlo a mi manera".[24]

El mes de novembre de 2010, Federico Granell inaugurà la seva exposició al Tinglado 1 del Moll de Costa, amb el títol "La Espera". L'obra que pertany al Fons d'Art, *Vista de Barcelona*, és un bon exemple de les característiques que hem assenyalat.

Tito Figueras. Estudia a l'Escola d'Art de Tarragona. Allí tindrà com a professors a Lluís Saumells, Salvador Martorell, Magda Folch, Gonzalo Lindin i Tomas Olivar, reconeguts artistes de les nostres conrades. El 1972 marxa a Barcelona per estudiar Dret, però el que realment l'interessa es anar al Cercle Artístic de Sant Lluc i, més tard, a l' Escola d'Art Sanvisens on tindrà com a professora a Teresa Llàcer. L'any 1985 ingressa a la Facultat de Belles Arts de Barcelona, però va acabar aquests estudis, no l'interessava la línia de pintura abstracta que dominava en aquells anys l'escola. Torna a la seva ciutat i enceta el seu camí com a pintor. Durant un temps surt a pintar amb Josep Sala i amb Jaume Queralt. L'any 1984 va fer la seva primera exposició a la Sala de la Llotja de Reus i guanyà el premi Soler Estival en el concurs de pintura jove convocat per la Sala Parés. Si bé va començar fent retrats, és fonamentalment un pintor paisatgista, interessat en qualsevol racó, qualsevol detall, carrer o espai tan urbà com rural que li cridi l'atenció, però en particular espais tranquils, elements amb historia com velles parets, reixes, etc. Tito Figueres és un artista molt conegut a la ciutat amb una extensa trajectòria, ja a 1993 ens deia Josep M. Cadena "[...]Tito Figueres tiene un largo historial como expositor y se plantea el oficio pictórico con seriedad. Construye bien y logra sus enfoques, - barcas en el puerto, casas solitarias – la emoción suficiente para esperar que siga insistiendo en tales temas". Tito Figueras i els seus companys que integren el grup Els Pintors del Gual 3443 es van presentar en el Tinglado 4 del Moll de Costa del 23 d'agost al 25 de setembre de 2011.

Gonzalo Goytisolo (Barcelona 1966). És un pintor realista amb una formació pictòrica no reglada. Durant cinc anys va assistir a les classes de Joaquim Santaló, Ramón Boter i Ima Millet. Amb Xavier Serra de Rivera ha fet un *workshop* de Figura del natural a ElNA i ha assistit al Taller de Pintura: maestros de la figuración, impartit per Antonio López i José Mª Mezquita. Una formació en la línia dels seus interessos, en el domini del dibuix i del realisme en general.

Treballa els grans temes de sempre, els paisatges, els retrats i les natures mortes. Dins dels paisatges, n'hi ha un que té un caràcter protagonista: la ciutat de Barcelona, en àmplies panoràmiques o en petits detalls, en espais exteriors o interiors, l'artista ens dóna la seva particular visió. Excel·lent dibuixant. En algunes de les seves obres fa una barreja molt atractiva entre pintura i dibuix dotant-les d'un caràcter especial. Semblen obres inacabades o en procés de realització, però aquesta barreja les hi aporta un tractament de l'espai molt particular, de vegades inquietant.

---

24 http://lossecretosdeeva.blogspot.com.es/2012/07/federico-granell.html

Els seus bodegons que ell anomena “objetos inanimados” són obres en què l’artista juga amb elements omnipresents dins d’aquesta temàtica com són les fruites per exemple, amb d’altres de gens comunes com les seves botes usades, una cadira solitària, o un detall d’una cuina. Elements o detalls que aparentment no tenen res d’especials, és el tractament que dóna l’artista a les obres, el que les fa suggerents i hi aporta el seu valor estètic.

Com a retratista destacaria les obres que tenen un ambient personal o un tractament particular com en el cas dels retrats de Juan Marsé o els que ha fet de Carmen Balsells. En general, tant per les persones representades com per l’ambient que les voreja pertanyen al món destacat de la política, dels negocis o d’un alt nivell social.

Al setembre de 2005 va fer una exposició al Tinglado 4 del Moll de Costa sota el títol “Falsa retrospectiva”. L’any 2013 fa la donació de l’obra, *Porta al Claustre de la catedral de Barcelona (a partir de Pere Vivas)* per al Fons d’Art.

Pere Joan Salas. Pintor nascut a Tarragona l’any 1958, membre de l’Associació d’Aquarel·listes de Catalunya, és un artista interessat en la captació de la llum i del mar Mediterrani. Pinta a l’oli, a l’aquarel·la, també ha fet murals, però la tècnica en què es troba més a gust i en què és més reconegut és en l’aquarel·la.

Molts espais i racons de Tarragona han estat la inspiració dels seus quadres, però també detalls de vegades insignificants que li han cridat l’atenció en els seus viatges a París, Venècia o Nova York.

El mes de març de l’any 2002 va fer una mostra al Tinglado 4 del Moll de Costa sota el títol “Un punt de mar”.
L’any 2013 fa la donació de l’obra *Skyline del Port* per al Fons d’Art del Port.

Antonio Salcedo Miliani
Professor d’Història de l’Art de la URV i crític d’art

25 Años de arte en el Port de Tarragona

Hace un cuarto de siglo que el Port de Tarragona decidió convertir los tinglados en espacios culturales abiertos a la ciudad, al arte y a la cultura en general. A partir de aquí, se inició un recorrido en que se han realizado múltiples actividades en estos espacios. Por sus tinglados, convertidos en excelentes salas de exposiciones, han pasado muchos artistas tanto nacionales como extranjeros. De una buena parte de estos creadores, el Port tiene obras en su fondo. Un fondo muy diverso como corresponde a las manifestaciones artísticas de los últimos años y, naturalmente, a las orientaciones de los tinglados. Para la presente exposición, hemos hecho una selección de obras, que hemos dividido en tres ámbitos. El primero, dedicado al Tinglado 2 del Moll de Costa; el segundo, lo hemos nombrado 'El patrimonio crece', y un tercero, dedicado a las obras que están relacionadas temáticamente con el puerto o el entorno ciudadano.

El Tinglado 2

Gracias al patrocinio del Port de Tarragona se pudo hacer realidad la creación de un espacio de arte contemporáneo. La idea había partido de tres personas: Chantal Grande, Glòria Malé y Toni Torrell, que vieron la necesidad que tenía la ciudad de Tarragona de tener un espacio dedicado al arte actual como ya tenían otras ciudades del Estado español, centros y museos de arte contemporáneo que habían empezado a surgir a final de los años setenta.

El Port de Tarragona ofreció uno de sus almacenes, un espacio que llegará a ser conocido como uno de los centros más destacados en nuestro país, el Tinglado 2 del Moll de Costa del Port de Tarragona.

Desde un buen comienzo tuvieron muy claro la línea que tenían que seguir. Los artistas expositores tenían que ser invitados, además de tener una trayectoria con una obra reconocida o a punto de conseguir tenerla. Por otro lado, las exposiciones tenían que estar pensadas para el espacio, para crear un juego entre la obra y la arquitectura... En este sentido, los artistas disponían de 900 m² limpios, sin ninguna columna ni elemento divisorio; por lo tanto, las posibilidades que tenían eran muy grandes, como quedó demostrado en la mayor parte de las muestras que se hicieron. Fue entonces cuando empezó la colección de obras de arte del Port que ahora llegan a los 25 años. No de todas las muestras quedaron obras, pero sí de algunas a las cuales haremos referencia.

La primera exposición se presentó el mes de abril de 1988. Bajo el título "Culminación de un entorno" presentaron una muestra colectiva representativa de la escultura que se hacía en Cataluña, comisariada por los tres impulsores del centro. Se presentaron obras, entre otros, de Eva Lootz, Riera y Aragón, Perejaume, Manolo Valdés, Antoni Abad con una buena representación de escultores del territorio: Tom Carr, Salvador Juanpere, Manel Llauradó, Antoni Mas.

La distància més curta, una escultura de **Perejaume**, fue la primera obra adquirida de la colección del Port de Tarragona. Integrada por una esfera de caucho de neumáticos y un fragmento de una rueda metálica, es un trabajo

de uno de los artistas conceptuales más interesantes y comprometidos en nuestro país. Una obra abierta a múltiples lecturas, que juega con la materia blanda y dura, con la forma geométrica pura, la circunferencia y el que queda de un círculo, entre una superficie texturizada y otra de lisa y pulcra. Assumpta Rosés nos dice que estamos ante un diálogo sordo y cómplice, al mismo tiempo, sobre el progreso y el recuerdo[1]. En la presentación del catálogo los tres comisarios dejan claras sus intenciones: "Este puerto, su tinglado número dos del Muelle de Costa y la ciudad de Tarragona, madre e hija de este Port, son el inicio de esta empresa. Como observador del arte y de nuestro entorno, el PACT trae su interés más grande de hacer de Tarragona una ciudad protagonista de iniciativas culturales con proyección internacional [...] delante de nosotros se abre un camino difícil, de mucho esfuerzo. Porque hay que tener en cuenta que nuestra iniciativa de gestión se encamina a hacer muestra de un arte de vanguardia".

Fue el punto de partida de unos años en que la ciudad de Tarragona, mediante el Tinglado 2, disfrutó de una serie d exposiciones a escala de cualquier centro de arte internacional.

La segunda muestra fue la de Perejaume, "A 200 metros de pintura sobre el nivel del mar" (octubre - diciembre de 1988). En el catálogo, Dan Cameron nos hablaba del peso que había logrado Perejaume: "En un intervalo de pocos años, Perejaume ha pasado de ser joven artista español anónimo a uno de los más ejemplares [...] además nos decía que: el que hace especial la obra de Perejaume [...] es la especificidad de las metáforas que crea, lo cual convierte seguramente en única su obra".

Continuaron con una exposición de **Tom Carr**, "Configuraciones de la Memoria Poética" (abril - junio de 1989), de la cual el Port compró una escultura de gran formato, *Entrance*, que por las noches se convertía, al mismo tiempo, en una instalación lumínica. La relación con el entorno es evidente, porque la obra, un arco, está hecho con seis grandes bloques de cemento de los que se utilizan para construir los diques. Sobre ellos se proyectaban diapositivas que se iban alternando transformando, con luz y color, los cubos. Esta obra fue colocada el 6 de octubre de 2009 en la rotonda de entrada en Tarragona desde Reus. En este sentido, el arte de Tom Carr representa la contrapartida de la modernidad al arco romano de Berà situado en otra de las entradas a la ciudad.

De Tom Carr se presenta un aceite sobre papel con un tipo de proyecto que juega entre la escultura y la arquitectura, que por su diseño presenta claras referencias a la obra de Chillida y también a algunas de las últimas esculturas de Tapias.

De **Eva Lootz** se presenta la exposición "Arenas Giróvagas" (junio - julio de 1991). El artista nos hablaba de haber podido montar la exposición soñada: "He tenido la oportunidad de hacer lo que más me interesa, crear un todo, proponer una exposición como una estancia, un hito, uno descanso del viaje imaginario que vas construyendo cono los años". El artista monta un conjunto de conos de arena que contrasta con una gran roca blanca. Entre los conos,

1 ROSES, Assumpta. "Tinglado 2 un espacio alternativo para el arte contemporáneo". *Revista Art,* Tarragona.

pequeñas piezas de mármol en forma de turbantes, muestran su interés por otras culturas y, concretamente, hacen referencia al mundo árabe[2]. Por otro lado muestra la importancia que le da, como siempre, a los materiales y la carga metafórica que aporta. La piedra está ubicada ante la rotonda de entrada al paseo del Rompeolas.
La reconocida artista inglesa **Hanna Collins** expone, en el mes de abril de 1992, un gran mural fotográfico integrado por 30 imágenes que recogen su mirada sobre sus viajes por algunos lugares de Tarragona y el norte de África, territorios de paso y lugares de emigraciones El artista siempre se ha interesado al trabajar sobre la historia y sobre la impronta que deja el paso del tiempo tanto en cuanto a cuestiones políticas, sociales y religiosas. Lo hace con fotografías en blanco y negro, en las cual mezcla paisajes y arquitectura. Obras de gran formato que consiguen dar la sensación al espectador que él forma parte del conjunto, consiguiendo una confrontación más directa entre los dos.

A finales del año 1991 la artista norteamericana **Barbara Kasten** presenta su exposición "El Mèdol". La muestra estaba presidida por una panorámica de la cantera realizada con una iluminación y con un proceso fotográfico especial. El resto de la muestra eran fotografías de obras realizadas con obras extraídas de esta cantera, una forma de mostrar el nexo entre el presente y el pasado de la ciudad.[3]

El mes de abril de 1994, se inaugura la muestra del artista japonés **Keiichi Tahara**, uno de los fotógrafos más importantes del mundo que justamente el año anterior había sido nombrado Caballero de las Artes y las Letras en Francia. Un creador que ha hecho de la luz la protagonista indiscutible de sus obras, tanto en sus fotografías como en sus esculturas y sus instalaciones.

Francesc Torres presentó el mes de diciembre de 1994 su instalación *El Continente de Cristal*, una obra realmente impactante, una metáfora sobre la Europa del momento, representada por una apisonadora que amenaza de destruir las 48.000 botellas de cristal que rellenan gran parte del espacio del Tinglado, a sus lados bidones de cristal triturado. El artista nos habla del final del estado del bienestar, de la intolerancia, de los atentados ecológicos.

Decía Maria Lluïsa Borràs que "[...] quizás por la belleza innegable de esta pieza, Torres consigue con ella su obra más "plástica" a más de valorar [...] el rigor demostrado por los responsables de este espacio magnífico en la selección de temas y artistas; y en la realización , a la altura de los mejores espacios que se conocen.[4]

La última exposición realizada en el Tinglado 2 relacionada con la colección del Port de Tarragona fue "Moby Dick" de **Joan Fontcuberta**. El artista se inspira en un hecho real, la exhibición que se hizo en la ciudad en los años

2 FONTRODONA, Òscar. *ABC*, (junio 1991), *op, cit.*
3 BOSCH, Rosa Mari. "Barbara Kasten exponen un monumento fotográfico de la cantera romana del Mèdol". *La Vanguardia* (14 diciembre 1992), p. 41
4 BORRAS, Maria Lluïsa. "Continente de cristal". *La Vanguardia* (20 enero 1995), p. 39

cincuenta de una ballena disecada, de la cual se podía visitar el interior. Le interesa, en particular, las leyendas y los mitos asociados a este animal, pero también relacionar el mundo del arte y el de la natura, y de la ciencia y del arte, que según él, tienen la misma misión, "inventar la noción de aquello real en una determinada cultura". A la muestra tenían el animal gigante cortado a lonchas y colgado del techo, y debajo, un montón de huesos. Sobre una pared se proyectaban imágenes de pescados vivos.

Hay que destacar los catálogos de las muestras, tanto de las que hemos reseñado como del resto que se han editado por su magnífica presentación, las imágenes y los textos que les acompañan. Tampoco nos podemos olvidar que en 1990 la Generalitat de Cataluña otorgó a la Autoridad Portuaria de Tarragona, el premio Nacional de Artes Plásticas en su primera edición, y en 1991 el Tinglado 2 fue premiado por la Asociación de Críticos de Arte de Cataluña por la coherencia y calidad en sus propuestas expositivas y por su impulso al arte contemporáneo.[5]

Hasta el año 2000 se mantuvo la programación presidida por Chantal Grande y Glòria Malé. El mes de abril, José Luis Navarro, coordinador del Centro de Estudios Marítimos y de Actividades del Port de Tarragona (CEMAPT), les comunicó que, de ahora en adelante, querían apostar por la diversidad.[6] La última exposición que montaron fue curiosamente como la del comienzo, una colectiva, "Transportable" (diciembre de 1998 - febrero de 1999) en qué tomaron parte: Núria Canal, Daniel Chust Peters, Manel Margalef, Marcel Pey, Xavier Ribas, Joam Romo, Aureli Ruiz, Montserrat Soto, Eulàlia Valldosera y Francesc Vidal.

El patrimonio crece

Si bien es cierto que Chantal Grande y Glòria Malé que habían traído la gestión artística del Tinglado 2, no continuaron, a pesar de que Chantal Grande siguió relacionada con la actividad cultural del Port, llevando el comisariado de muestras importantes, pero, tal y como se ha mencionado, la actividad artística se diversificó. De todos modos, el Tinglado 2 quedó dedicado a las exposiciones de vanguardia principalmente.

El Tinglado 1, el Tinglado 3 y el Tinglado 4 se continuaron utilizando como espacios multifuncionales, donde además de hacer exposiciones y actos, también se acogen exposiciones de carácter itinerante promovidas por estamentos oficiales, o también se hacen exposiciones de producción propia.

A veces, algunas de las obras de estas exposiciones pasan a formar parte del Fondo de Arte. A continuación, hacemos una breve presentación de cada uno de los artistas, autores de las obras seleccionadas para la presente exposición:

---

5 Fueron muchos los artistas que expusieron en este espacio, sin querer mencionarlos todos quería recordar a: Jan Fabre, Alain Fleischer, Hanna Collins, Jordi Colomer, Anne y Patrick Poirier, Beato Streuli, Jose Maldonado, Alain Paiment, Eugènia Balcells, Chema Alvargonzalez, Pep Llevarán...

6 SANS, Sara. "Tarragona, sin vanguardia". *La Vanguardia* (15 marzo 2000), p. 1

El año 1992, el Port de Tarragona patrocina el conjunto escultórico *Marca de Agua* realizado por **Sergi Aguilar** en homenaje al poeta Carlos Barral. Se trata de cuatro piezas verticales de gran formato ubicadas ante el mar en la playa del Rincón de la Pineda. La obra hace alusión a la vocación marinera del poeta. El recorrido por la escultura comienza con unos versos de Barral: *Se hacían las fronteras débiles bajo lo agua y más desnudas*. De este monumento se presentan tres dibujos y una fotografía que forman parte del proyecto.

Una amplia retrospectiva de "**Anna Lentsch** (1963-2003)" al Tinglado 4 permitió ver en Tarragona una buena selección de los diferentes periodos de esta pintora de origen belga. Nacida durante la Segunda Guerra Mundial, vivió una infancia y una
adolescencia con muchas vicisitudes que marcarían su vida y dejarán su impronta en su producción pictórica.

Sobre su obra han escrito Josep Maria Cadena, Maria Lluïsa Borràs, Francesc Miralles, Conxita Olivé y Arnau Puig, entre otros críticos. Con una obra esencialmente autobiográfica, siempre se le ha reconocido la honestidad en su tratamiento, con obras muy elaboradas y con referentes en las primeras vanguardias. Dice Arnau Puig, "A cada cuadro hay caligrafiada la vivencia real, acontecida con el tiempo y con los años, espiritual –como la célebre Magdalena de Proust- ha generado esta obra pictórica de ahora".[7]

De origen judío, tal como ella lo comentaba: "el artista comprometido tiene que expresar sentimientos personales y lo que sucede en el mundo [...] Los intelectuales tenemos la obligación de denunciar".[8]

Mosaico, la obra que tenemos a la exposición corresponde a sus pinturas de interior. Cómo en otros trabajos suyos, esta habitación que en un tiempo fue un espacio con una tierra preciosa es ahora un espacio cargado de historia y de sufrimiento, de heridas, de angustia, toda una metáfora de la vida. Anna Lentsch inauguró su retrospectiva el 4 de septiembre de 2003.

Maïs (Marisa Jorba) escultora barcelonesa[9] que ha traído su obra por Irlanda, Francia, Suiza, EEUU ha trabajado desde un buen comienzo teniendo la mujer como tema central de su obra. La situación sociopolítica que viven las mujeres en el mundo en general, la violencia de género, la represión, la maternidad, la sexualidad, el erotismo, la vida familiar. Trabaja básicamente con hierro que combina con materiales blandos, el que le da un contraste visualmente muy efectivo al mismo tiempo que nos habla de la delicadeza, de la feminidad opuesta a la violencia, de la soledad, de la discriminación, etc. Creemos que su obra tiene un referente muy importante, tanto en el ámbito formal como conceptual, nos referimos a la gran escultora norteamericana Louise Bourgeois, con la que su producción escultórica tiene muchos elementos en común.

---

7 PUIG. Arnau. " Els mons ocults a l'obra d'Anna Lentsch". *Anna Lentsch retrospectiva 1960- 2003* , Tarragona, Port de Tarragona, 2003, p. 13

8 SANS, Sara. "Anna Lentsch pintora. Pinto para mi y pinto lo que siento". *La Vanguardia* (14 septiembre 2003), p. 2

9 Diversos autores. *Maïs l'obra absent*, Barcelona, Marc Cuixart i Gaspar Coll Editors, 2003

La escultura *Himineu* corresponde a sus cámaras secretas. Cómo dice Jordi Coca: "Con la contundencia del hierro, con la mezcla de ropas y bronces, nos da la más dura evidencia del dolor humano. Centrándose en unos temas determinados se acerca en el centro mismo de lo que somos. Deja de banda las "grandes ideas" y, para decirlo como lo hace Jordi Carrió, clava las uñas en la materia más dura para dejar una señal. La señal de la vida".[10] Maïs expone en 2004 del 30 de enero al 29 de febrero al Tinglado 1 la suya muestra "Cámaras secretas".

Ángel Martínez Lanzas comenzó su camino en el mundo del arte a los 18 años, cuando recibió un accésit en el Salón de Pintura de Plasencia. Vivió un año en París donde participó en algunas muestras informales y ganándose la vida haciendo caricaturas en la calle. El 1973 hizo su primera muestra individual en el Colegio Oficial de Aparejadores y Arquitectos Técnicos de Tarragona. Fue el punto de partida de una trayectoria que lo ha traído a exponer en Francia, Ucrania y Rusia.

Su obra de tendencia expresionista se caracteriza por la abundancia de materia y por la continúa experimentación con varios materiales, laques, barnices, tierras, pigmentos, etc. Hombre y artista comprometido su producción siempre ha sido unida a los problemas sociopolíticos en todo el mundo. De este compromiso nos habla Francesc Miralles: "Martínez Lanzas ha escrito una de las llanuras más conmovedoras, sobrecogedoras, tiernas, sobre la violación de la vida, sobre el desprecio de los valores humanísticos, sobre el abandono del hombre frente a la existencia. Él ha pintado algunas de las obras más humanas, sentidas y tristes de la historia de la pintura catalana".[11] A la obra que se expone *Irak II* presentada en su muestra "América América", inaugurada el mes de noviembre del 2004 al Tinglado 4, el artista hace una dura crítica de la política exterior del gobierno norteamericano.

Josep Maria Rosselló. Si hay un artista unido al Mediterráneo, este es Josep Maria Rosselló. Este mar, sus colores, la armonía y su cultura es el trasfondo de la mayor parte de su obra, una obra que, además, está impregnada de la extensa cultura visual que posee, de su conocimiento de la historia del arte, que lo ha permitido llevar a cabo un trabajo en que las referencias de artistas como Picasso, Miró, Man Ray y poetas como Lorca están presentes. Su obra por otro lado está muy unida al teatro y a la música, tanto en escenografías como en decoración de espacios teatrales. De igual manera, muchas veces ha producido sus obras paralelamente a actuaciones musicales en festivales de jazz Dixieland o con la orquesta de cámara de Vila-seca.

Estudia pintura en la Escuela de Arte de Tarragona, en la Escuela de Bellas Artes Sant Jordi y grabado en la Escuela Massana de Barcelona. Reconoce como sus maestros los pintores Magda Folch y Guillem Bergnes. Es un pintor de amplia trayectoria y con una capacidad inmensa por el trabajo, que lo ha traído a hacer una obra muy plural.

---

10 COCA, Jordi. *Maïs l'obra absent, ob. cit.* p. 13

11 MIRALLES, Francesc. *Angel M. Lanzas*, Tarragona, Tinglado 4 del Moll de Costa- Port de Tarragona, del 12 de noviembre al 12 de diciembre de 2004.

Desde 1967, en qué realizó su primera exposición individual en la sala de Iniciativas y Turismo de Tarragona, ha mostrado su obra en Reus, Tortosa, Vilanova i la Geltrú, Barcelona, Sitges, Madrid, Balaguer, El Vendrell, Zaragoza, Bolonia, La Haya, París, Nueva York y Martigny (Suiza).

En el Tinglado 1, el mes de enero de 2005, Josep Maria Rosselló inauguró su exposición "Cadavre & Grafito" una muestra en que además presentó las grandes telas pintadas en directo por la "Pascua Popular Flamenca" de José Monleón y Salvador Távora (Madrid – Roma 1984). Paralelamente, el artista invita a un grupo de jóvenes creadores que respondieron al llamamiento de crear obras colectivas. Una exposición en que se respiraba ilusión y entusiasmo, tal y como decía Rafael Bartollozzi: "[...] llegué al Tinglado 1, entré y ante mi sorpresa, había un mundo riquísimo de color y expresión, una alegría poco usual, una frescura cautivadora. Eran los trabajos de veinte jóvenes que todavía estaban inmersos en su tarea pictórica, reunidos por el más joven y entusiasta Josep M. Rosselló con el nombre de "Cadavre & Grafito". Esta es otra de las actividades de un creador que potencia e impulsa a los jóvenes valores de nuestro territorio".[12]

Marie-France Veyrat. Nos dice el artista: "Desde siempre, he sentido un tipo de atracción especial por todo tipo de materiales que he ido recogiendo por todas partes. La importancia que tienen para mí las texturas se ha reflejado dentro de mi obra y se ha convertido en una de mis obsesiones principales: la búsqueda constante de la materia sin limitaciones, cosa que me apasiona y al mismo tiempo me da la dimensión necesaria para mi expresión creadora. Pero también me llena a menudo de dudas y el hecho de no dar nada por seguro me hace avanzar y descubrir nuevos campos de búsqueda con nuevas posibilidades". [13]

En estas líneas el artista define muy bien su trabajo y también la manera de enfocarlo.

Desde sus primeras exposiciones, la investigación, la experimentación y el peso que da a los materiales ha sido una constante. Seguramente, al trabajar inicialmente con tapices le ha quedado el amor y el interés por las texturas.

Marie-France Veyrat tiene una extensa trayectoria; sus inicios en el mundo del arte fue en exposiciones colectivas a Grenoble (Francia), en 1982. La primera muestra individual la hizo en nuestro país en el Centro de Lectura de Reos a partir de aquí su actividad ha sido intensa, en el campo de la pintura, pero también en el campo de la escultura. Además, es presidenta y fundadora de los premios ARCO-BEEP de arte electrónico y nuevas tecnologías desde el año 2006. De igual manera se tiene que destacar su participación en proyectos relacionados con el arte digital.

El mes de septiembre de 2006 presentó al Tinglado 4 su exposición, "Materiales para una nueva plasticidad", el título de la muestra ya lo dice, en las obras presentadas, se podían ver obras realizadas con una gran diversidad

12 BARTOLOZZI, Rafael. "Cadavre & Grafit". *Publics, guia cultural de Tarragona* (marzo de 2005), n. 57, p.
13 VEYRAT, Marie France. *Materials per a una nova plasticitat, Tarragona,* Tinglado 4, del 8 de septiembre al 8 de octubre de 2008.

de materias: madera, aceite, pastel, cartón, hierro, composiciones digitales, corteza, espuma plástica. Presentó también sus originales esculturas que ella denomina *escumogrames*, realizadas con espuma o el polietileno extendido. Materias inusuales en el mundo artístico, en definitiva. "Mi intención es exaltar la pobreza de estos materiales porque abandonen la vulgaridad aparente, y adquieran nuevas interpretaciones, con el objetivo de enaltecer los materiales y dotarlos de nuevos significados".

Toni Navarro es un creador múltiple, y un hombre comprometido, cineasta, fotógrafo y pintor. Es el director del Festival de Cine y Derechos Humanos de Barcelona.

Estudia en el Centro de la Imagen y la tecnología multimedia de la Universidad Politécnica de Cataluña. Podríamos decir que, básicamente, es un creador del mundo del cine y de la fotografía, además de hacer incursiones en el mundo de la plástica.

La muestra que presentó el mes de octubre de 2007 al Tinglado 1 del Moll de Costa "La Mirada Descubierta", incluía fotografía, escultura y cine. Justamente se presentaba su reconocido documental *La revolución del lápiz*, filmado en el Nepal, acompañado de una serie de fotografías.

Ya conocíamos anteriores trabajos suyos realizados en colaboración con Josep Maria Rosselló, Pep Escoda y Rebrote Queralt en su muestra "Prats is quality", realizada al Archivo Rosselló - Tarraco ARTE, Tarragona, como los expone en esta muestra y de la cual presentan la obra *Matinal*, un collage hecho conjuntamente con Josep Maria Roselló.

Béatrice Bizot es una escultora francesa, residente en Tarragona, con una excelente formación técnica adquirida en los Estados Unidos y en Italia. A su obra podemos decir que hay dos temas esenciales, la mujer y la ciudad, con un elemento en común el carácter existencial. La preocupación por la marginación de la mujer, por su condición y el papel que tiene a nuestra sociedad. Otras veces hemos dicho que sus mujeres acontecen metáforas de la existencia humana.

La ciudad como uno de los entornos en que se desarrolla la vida del hombre - mujer. Sus relaciones, la comunicación, la soledad, tema que ella ha trabajado en *La Ciutat Blanca* (Museo de Arte Moderno de Tarragona, 2006).

Íntimamente relacionada con *La Ciutat Blanca* se creó el grupo escultórico por encargo de la Autoridad Portuaria de Tarragona, en 2007, a la zona de peatones del barrio del Serrallo en Tarragona. El conjunto está conformado por tres grupos ubicados dentro de tres estanques. Fue una obra pensada en la historia y la tradición del barrio, se mezclan los tres elementos esenciales de su entorno: el hombre/mujer, el mar y los trabajos que allí se realizan. Como la mayor parte de las obras de Béatrice Bizot, la percepción que tenemos de sus esculturas nos da una escala más grande de la que realmente tienen. En este conjunto, síntesis de la vida del barrio, no es importante su escalera

real, sino la idea que la sustenta. El significado que la obra adquiere en su entorno y la posibilidad que le brinda tanto a los habitantes del lugar como a los paseantes de su goce.

Àlvar Calvet. Creo que uno de los aspectos más sorpresivos de la obra de este artista es la proyección social de su obra, su compromiso social en especial con personas con riesgo de exclusión social y, más últimamente, con personas con minusvalía. Pero lo que llama la atención es que esto lo hace con una obra plenamente abstracta. Con un trabajo de continua investigación, que de manera muy especial ha compartido muchas veces con estos colectivos. Desde sus inicios ha tenido como uno de sus objetivos acercar la obra de arte a los espectadores, incluso permitiendo que toquen la obra y puedan llegar a cambiar la composición.

A su obra hay, a escala formal, un elemento esencial, la línea, que constituye el fundamento de casi todo su trabajo pictórico. En este sentido el título de la muestra que presenta el mes de septiembre de 2008, en el Tinglado 1, es bastante significativa, "Líneas cruzadas y recuerdos". Líneas como el elemento que articula la composición por excelencia, recuerdos asociados a las vivencias en la creación de estos trabajos y de las personas que han participado. En estas líneas, tramas y retículas, hay una carga semántica asociada, la conjunción de estos elementos más el color y la textura le dan su particularidad, su personal manera de hacer. Trabajos que quedan sintetizados muy bien en las palabras siguientes de Assumpta Rosés: "En las obras que comentamos se imponen los valores plásticos del apoyo, el color, la pincelada y la composición. Claro que también pesan el conceptualismo, la configuración como instalaciones, la integración de objetos encontrados, la reducción cromática a dos o tres colores y los contenidos literarios. Pero al final, te queda la sensación de haber visto una exposición de pintura. También podemos añadir que es pintura abstracta: líneas, color, grafismos, con referencias no figurativas sino más bien simbólicas, de algunos fragmentos de realidad".[14]

La obra que presentamos pertenece a la serie *Heaven*, en la cual el artista había trabajado con un grupo de personas en proceso de desintoxicación.

Jorge R. Pombo (Barcelona, 1973). Su obra tiene dos aspectos claramente diferenciados, las reinterpretaciones que hace de obras de artistas de diferentes épocas, como Velázquez, Caravaggio o Delacroix y sus particulares visiones de ciudades en todo el mundo. Sus cuadros relacionados con la pintura barroca, en que crea y destruye al mismo tiempo, como el *Cristo* de Velázquez, el *Ecce Homo* de Tiziano y la *Captura de Cristo* de Caravaggio formaron parte de la muestra "Variaciones de pintura", trilogía hecha al Tinglado 1 del Moll de Costa el 2006.

Las obras sobre ciudades nacen de sus innumerables viajes en todo el mundo. Preocupado por las grandes concentraciones urbanas, crea obras donde las ciudades van emparejadas y nos da una visión distorsionada de la realidad a través de la superposición de imágenes, mediante transparencias y veladuras como en sus obras

14 ROSÉS, Assumpta. "La pintura i el seu doble". *El Punt* (16 febrero 2002), p. 24

Sarajevo/Milan 2006, Florencia/Estambul 2007. Obras en que nos habla de la identidad de las ciudades y la memoria que se tiene.

Jorge R. Pombo volvió al Tinglado 1 Moll de Costa con su muestra "Pinturas 2000-2007" el mes de marzo de 2008. Una retrospectiva en que mediante proyecciones de vídeo nos permitió ver de una forma muy didáctica su manera de trabajar.

Marleen Pauwels. Pintora belga, ha estudiado dibujo y pintura en la Academia Constantin Meunier y grabado a la Academia Real de Bellas artes de Aalst y Dendermonde. Desde el año 2001 vive en España. Al comienzo trabajó con collages y técnicas gráficas, básicamente en composiciones abstractas. Posteriormente, su obra deriva verso una figuración muy particular, casi expresionista con ambientaciones oníricas. El artista nos presenta unos personajes delgados, alargados, casi transparentes que nos recuerdan los dibujos y esculturas de Giacometti. Estos personajes viven en espacios desolados, a veces con fondos indefinidos y con elementos arquitectónicos muy elaborados, paredes viejas, descarnadas con grietas y pelados en que podemos ver la impronta de viejos anuncios o letreros. Este contraste entre la solidez arquitectónica y las figuras esqueléticas acentúa la sensación de soledad y de miseria humana. Es un trabajo que nos habla de la existencia del individuo, de la incomunicación, o del miedo a hablar, de hacerse sentir, de llamar. A pesar de que hay diferentes personajes en una misma obra, hay una sensación de silencio, de quietud que nos aporta un aire de misterio y de desolación, a lo cual nos ayudan las tonalidades cromáticas grises y sepias. El 3 de julio de 2008 presentó al Tinglado 4 del Moll de Costa la muestra "Hombre y Emoción" de la cual el Fondo de Arte tiene la obra *Mientras pasa el tiempo*.

Carme Riera es una pintora catalana con una extensa y sólida trayectoria. Sobre ella han escrito una buena parte de los más reconocidos críticos, escritores y filósofos de Cataluña como por ejemplo Rafael Argullol, José María Valverde, Daniel Giralt Miracle, Francesc Miralles, Joan Martí, Carles Duarte, Xavier Rubert de Ventós, Cesáreo Rodríguez Aguilera, Guillem Viladot, Corredor Mateos y Josep Maria Cadena, entre otros escritores, cosa que patentiza su aceptación y prestigio.

Carme Riera estudia en la Escuela de Palco y a la Escuela de Diseño Textil de Barcelona. El paso para esta segunda escuela será muy importante en su trayectoria. Obtiene la beca del Goethe Instituto que le permite ir a estudiar en Alemania.

Después de haber participado en muchas exposiciones colectivas, realiza su primera exposición individual en Barcelona en 1976. Fue el inicio de un camino caracterizado por la variedad de su producción y por la experimentación con diferentes materiales: telas, estaño, aluminio, hierro, madera, guijarros, papel, etc. Materiales que usa tanto para sus collages, como para sus esculturas y pinturas. Hay que destacar la constante presencia que tiene el mar y la cultura mediterránea en su obra.

El poeta Carles Duarte refiriéndose a su obra escribió: "Carme Riera entiende el arte, no como un gesto estridente o una provocación, sino como una lenta reconstrucción de la materia, de las formas para que desde lo que fueron en origen y desde la obra en la que se han convertido, se conviertan en una expresión de lo que es más íntimo y esencial en nosotros. En todo el proceso contribuyen su sabiduría y exigencia en el minucioso trabajo de las texturas y los colores que hace que cuerpos minerales se conviertan en piezas de agua y luz. La obra de Carme Riera nos conmueve por la belleza profundamente poética que respira, pero también porque en ella palpitan la memoria y el sueño, la vida incansable, incesante".[15]

El 20 de mayo de 2010, Carme Riera presentó al Tinglado 4 del Moll de Costa su muestra "Evocación Mediterránea", casi una retrospectiva con obras que van desde 1979 hasta 2010.

Sonia Ciscato pertenece al grupo de artistas de Bérgamo formados en la Academia de Carrara que sobresalieron a la década de los años setenta y comienzos de los ochenta, años en qué Bérgamo tuvo una amplia eclosión cultural. Es diplomada del Instituto de Arte A Venturi de Módena. Ha cursado estudios de pintura con Trento Longaretti a la Accademia di belle Arti Giacomo Carrara de Bérgamo, la cual le otorgó el primer premio de pintura en 1959, y estudios de escultura con Marino Marini a la Academia di belli Arti di Brera di Milà.

En su obra hay un protagonista indiscutible, el cuerpo. En un trabajo que se mueve entre la figuración, la abstracción y el expresionismo, sus grandes y monumentales cuerpos nos hablan de su preocupación por la existencia del hombre/mujer. Cuerpos que se desintegran, que se diluyen, grandes labios sensuales, rostros que emergen sorprendidos, figuras fantasmales, todo un abanico de personajes como representación de una sociedad que clama en contra de la represión, de la censura, de la injusticia y a favor de la libertad y de la igualdad.[16]

Antonio Hervás Amezcua, nacido en Jaén el 1951, vive en Gavà (Barcelona) desde 1966. Graduado en Procedimientos Murales por la Escuela de Artes Aplicadas de la Llotja de Barcelona el 1980. Licenciado en Pintura por la Facultad de Bellas artes Sant Jordi de Barcelona el 1982. Desde entonces su actividad ha sido incesante. Sus exposiciones lo han traído a Estados Unidos, Islandia, Brasil, Finlandia, Israel y Alemania. En Gavà tiene su fundación, un espacio dedicado al arte y a la cultura en general. A su comité asesor hay Josep Maria Cadena y Arnau Puig, los dos autores de libros sobre la obra de Hervás Amezcua.

En su trabajo destacamos en particular sus paisajes en que la realidad y las fantasías van unidas y donde la luz y el color tienen un protagonismo indiscutible, casi simbólico. Así lo hace constar Josep Maria Cadenas cuando nos dice: "La luz es un elemento siempre presente, imprescindible, en la pintura y, en general, en toda la obra de Hervás

15 <http://www.mmb.cat/pop_noticies.php?idm=2&codi_item=403&taula=activitats> [Consulta: 19 de junio de 2012]
16 MARTI I CASTELL, Joan. "Sonia Ciscato: la transcendència encesa dels volums". *Transcendència encesa dels volums*, Tarragona, Tinglado 1, del 1 de octubre al 7 de noviembre de 2010, p. 7

Amezcua. Tiene, según entiendo, un decidido propósito de salvación que conecta, sin necesidad de hacerlo, con las experiencias de la mística. Así, si sabemos aprovechar la ayuda artística que nos ofrece, podemos ascender a paraísos de sueño en que la imaginación perpetúa todos los contenidos de su arte."[17]

"Caminos de Mar" es el título de la muestra, inaugurada el 28 de enero de 2011, que realizó al Tinglado 1 del Moll de Costa del Port de Tarragona.

Enric Adserà es un artista de las comarcas de Tarragona, concretamente de Cabra del Camp (Barberà de la Conca,) con una amplia trayectoria y con una importante proyección internacional. Pintor, grabador, escultor, siempre en busca de nuevos caminos, pero sin olvidar su formación como dibujante y el dominio que tiene de los medios pictóricos. Con unas dotas artísticas relevantes, recibió las primeras clases de perspectiva del arquitecto Cèsar Martinell. Posteriormente, durante dos años, recibirá clases del escultor vallense Josep Busquets. Con 14 años ingresa en la Escuela de la Llotja en Barcelona y con 20 marcha en Holanda y allí continúa su formación con Toon Plymers quién lo introduce en el arte del grabado. Después de acabar el servicio militar entra en la academia estatal de Amsterdam donde estará de 1963 a 1968. Todos estos años de estudios y de trabajo explican el alto nivel de dominio técnico que caracteriza su trabajo. El artista siempre ha trabajado buscando su propio camino, sin que le preocuparan las tendencias en boga. Pinturas, collages, ensamblajes, grabados, esculturas, instalaciones, obras en que ha usado una gran variedad de materiales. Muchos de estos materiales han sido utilizados, han tenido otros usos, Enric Adserà los dota de una nueva vida, los ennoblece al integrarlos a sus obras. En conjunto, su trabajo, en que la abstracción y la figuración se han desarrollado de manera paralela, están estrechamente relacionadas con su vida, con los artistas que admira, obras cargadas de historia y de símbolos. La exposición que inauguró el 14 de enero de 2012, en el Tinglado 1 del Moll de Costa "Gravado Monumental i Experimentación" era la última de las tres que conforman un merecido homenaje que le ofrecieron en Tarragona y Valls.

Luis Moret nació en Madrid, hijo de una familia burguesa, y desde pequeño mostró sus aptitudes por el dibujo, pero por razones familiares hizo la carrera de marinero mercante. Cansado de la vida nómada de esta profesión decidió arraigar en México, donde empezó a ganarse la vida haciendo retratos, aprovechando sus habilidades como dibujante. Pero hacer retratos no era lo que quería. Entonces pensó al tomar con seriedad su profesión y a formarse como verdadero pintor. Fueron años donde trabajó como ayudante del muralista mexicano David Alfaro Siqueiros, y recibió la influencia de los pintores del expresionismo abstracto norteamericano. El año 1970 vuelve a España y se establece en Tarragona. Se integra al grupo de artistas más avanzados y forma parte del Grupo de Tarragona integrado además por Gonzalo Lindín, Alfonso Parra, Ramon Ferran, Jordi Secall, Mariano Rubio y Pascual Fuerte. El 1986 devolvió en México y realizó exposiciones en Francia, Italia y Barcelona. En la ciudad condal tenía un contrato con la Galería Adrià donde expuso en varias oportunidades.

17 *Hervás Amezcua i el batec de la matèria* <http://www.hervasamezcua.org/autor/pintura/pintura.htm>

Su obra de grandes formatos con un excelente dominio de la materia y el color, según nos dice Assumpta Rosés "se configura en amplias series abiertas, explora variaciones de lenguajes y formas, dentro de una coherencia delimitada por referentes propios. Se puede definir como una pintura gestual, libre, mayoritariamente abstracta o con iconos figurativos muy esquemáticos".[18]

El 1994 devolvió en España y se estableció en la Riera de Gaià, donde continuó trabajando. El 1 de diciembre de 2006 inauguró la última exposición en la sala del Antiguo Ayuntamiento de Tarragona. El mes de diciembre de 2012 se celebró en Tinglado 1 del Moll de Costa una muestra retrospectiva comisariada por la citada crítica de arte.

Jordi Biendicho es licenciado en Bellas Artes por la Universidad de Barcelona en la especialidad de imagen. Hizo su primera exposición en 1996 a las Voltes del Pallol, organizada por la Universidad Rovira i Virgili. Su obra, tanto pictórica como escultórica, se mueve dentro de una figuración y un uso del color sin atenerse a ninguna convención. Mediante su trabajo intenta dar su visión crítica de la sociedad actual. Su producción la podemos ubicar dentro de la tendencia neoexpresionista con composiciones muy densas llenas de elementos con múltiples referencias a la historia del arte y la cultura visual en general. En los últimos años se ha dedicado además a la creación de vídeos que han acompañado sus dos últimas exposiciones.

"La Zona prohibida" es el título de la muestra que presentó al Tinglado 4 del Moll de Costa del 18 de enero al 2 de marzo de 2008. La donación de la pieza por el Fondo de Arte la hizo en 2013.

Gonzalo Elvira es un artista argentino, con residencia en Barcelona. De formación autodidacta, reconoce la herencia recibida de Antonio Berni, artista comprometido reconocido como uno de los pintores más importantes de América Latina. Gonzalo Elvira lo recuerda como un momento muy especial de su vida, cuando tenía nueve años con su padre visitó el Museo de Orsay. La impronta que le dejó esta visita hará que, años después, haga una serie de obras de homenaje a la pintura 1632 – 1967. Justamente la obra que pertenece al Fondo de Arte del Port de Tarragona forma parte de esta serie que describe muy bien Jaume Vidal: "En 1632 Rembrandt pintó *La lección de anatomía* y en el año 1967 detuvieron y fusilaron a Ernesto Che Guevara. En esta serie Elvira producía un encuentro entre la gran obra maestra de la pintura holandesa del siglo XVII y un significativo hecho histórico del siglo XX. El resultado eran diversas variaciones pictóricas en las que el cadáver original era sustituido por el cuerpo de Che. El maestro y los discípulos del cuadro tenían su réplica en otra especie de jerarquía: la militar".[19]

Gonzalo Elvira expuso al Tinglado 4 del Moll de Costa del 6 de septiembre al 7 de octubre de 2007 e hizo la donación el día 25 de febrero de 2013.

---

18 ROSÉS, Assumpta. *Hexàgon Luis Moret*, Antic Ajuntament, Tarragona, del 1 de diciembre de 2006 al 6 de enero de 2007.
19 <http://w2.bcn.cat/bcnmetropolis/arxiu/es/page9520.html?id=22&ui=319>. [en línea] [Consulta: 12 junio 2013]

Nora Ancarola es una artista argentina que vive y trabaja en Barcelona desde el año 1978. A partir del año 2000 dirige junto al artista barcelonesa **Marga Ximénez** MX ESPACIO 1010, espacio de arte contemporáneo de Barcelona, que recibió el premio a las Iniciativas al 2008 de la Asociación de Críticos de Arte de Cataluña. Las dos tienen una amplia trayectoria en el campo de la creación visual, de la gestión y de la docencia. De igual manera las dos han desarrollado un trabajo comprometido con su condición de mujeres. En este sentido han desarrollado, desde 2004, un proyecto en común, un *work in progres*, "Trilogía de la Privacidad", centrado en el conflicto que se crea entre aquello público y aquello privado en las mujeres, con la intención de dignificar lo que es privado y que normalmente permanece oculto. Este proyecto es el que presentaron en el Tinglado 2 del Moll de Costa del 18 de enero al 3 de marzo de 2013. La primera parte es *Sibil·la*, la mujer como sacerdotisa que mantiene los secretos, se centra en qué es privado. *Domus Aurea*, tiene el hogar como centro, y es el inicio del camino verso la vida en común. *Antikeres*, hace referencia a las mujeres encargadas de la cura para otras personas. Representan el tránsito de la vida a la muerte. Todo ello es un discurso complejo construido en base de instalaciones y fotografías alrededor de la mujer y sus tópicos.

Antonio De Felipe (Valencia 1965) es un artista multidisciplinar considerado como el último representante del pop arte español, aunque sería más adecuado considerarlo como integrante de la corriente neopop por razones obvias, el pop arte corresponde a una época y una situación determinada. Justamente el artista valenciano se inicia en el mundo del arte en la década de los ochenta cuando el neopop surge como tantos otros movimientos *revivals* que nacieron en aquellos años.

Antonio de Felipe estudió en la Facultad de Bellas artes de Valencia al mismo tiempo que trabajaba como creativo en una agencia publicitaria, un hecho que ha sido muy importante en su proceso creativo. En su obra, los referentes visuales son múltiples, se mezclan obras de los grandes artistas de diferentes épocas, con la publicidad, el cine y el deporte entre otros. Referentes que usa con una gran libertad y con un lenguaje que lo une a los artistas que él mismo señala como sus padres Velázquez y Warhol, la cultura barroca española y la cultura pop norteamericana, sin olvidar sus raíces valencianas, la luz, el color propio del Mediterráneo y de Valencia con sus fallas. Todo esto lo ha pasado por su tamiz para conseguir crear una obra que lo distingue como uno de los artistas más reconocidos del país valenciano.

Generalmente trabaja por series, como la dedicada a Velázquez, a las vacas o al mundo del cine. De manera muy particular mezcla marcas de productos con obras de pintores como Matisse, Modigliani, Picasso, Botero..., y une personajes reales con otros del mundo del cómic o del cine de animación.

Como creador múltiple ha colaborado con Almodóvar en CarneTrémula, ha diseñado cortinas para Telemadrid, y ha trabajado como redactor para varios magazines dominicales.

Obras suyas forman parte de las coleccions del Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, la Colección Testimoni de la Caixa y la Colección Carmen Thyssen-Bornemisza.

Paisajes del Puerto i paisajes urbanos

Este último grupo está integrado por obras que trabajan una temática común, paisajes del puerto y paisajes urbanos. Algunas de ellas relacionadas con el Port y la ciudad de Tarragona. Una obra nos presenta un detalle de una calle de Mont-roig, otra una visión de la cabo y faro de Salou, y una última obra, una visión casi onírica de un paisaje muy particular. Diez artistas, diez visiones, algunos muy conocidos en nuestra ciudad.

Mercedes Gómez-Pablos es una pintora mallorquina con una extensa trayectoria con múltiples exposiciones a escala nacional e internacional: París, Santiago de Chile, Buenos Aires, Marsella, Ginebra, Bruselas, Burdeos, México. Su obra ha sido ampliamente reconocida. Su primera exposición fue presentada por Gaya Nuño, cuarenta años más tarde, en octubre de 1999 inaugura el Centro Templo San Marcos en Toledo con una retrospectiva bajo el título "40 años después".[20]

Admiradora y deudora de Velázquez, Juan Gris y Gomez de Serna, su obra ha pasado por diferentes etapas: cubista, expresionista, abstracta y realista, siempre haciendo el que ella pensaba que tenía que hacer. Lo obra propiedad del Port de Tarragona es *Fachada Santillana del Mar*, uno de sus temas más preciados, de su exposición "Pinturas del Siglo XXI" del 2003. Con 20 años recibió un premio de manos de Jean Cassou por unas fachadas de Toledo y desde entonces no las ha dejado de pintar, sobre todo la de los pueblos estimados: el Alberca, Albarracín y Santillana del Mar.[21] Pablo Garcia Osuna ha definido muy bien sus fachadas "[...] destacan los paisajes urbanos con abigarradas fachadas en las que no hay espacio para el hombre pero sí para el silencio, en las que los contrastas cromáticos afianzan claridades y nocturnos".[22] Su muestra "Pinturas del siglo XXI" fue realizada del 5 al 28 de septiembre de 2003.

El mes de noviembre de 2003, el pintor tarraconense **Josep Quesada** presentó al Tinglado 3 su exposición "Realismo cotidiano". Sus obras representan espacios o rincones aparentemente sin ningún interés, es el pintor quién las dota de un atractivo especial mediante una cuidadosa elaboración. La obra del Fondo, *El número 6* es un buen ejemplo. Una vieja pared de Mont-roig, pero que bien podría ser de las calles cerca del puerto, sobre la cual vemos el desgaste de su superficie por el paso del tiempo o el resto de carteles y anuncios que estaban enganchados en esta pared. Un espejo redondo nos da en miniatura una perspectiva de la calle, al cual tenemos que añadir la presencia del número 6 que identifica la casa y da título a la obra.

---

20 GARCiA-OSUNA, Carlos. *Gómez-Pablos. Más allá del soporte* [en línea]. *http://www.elcultural.es/version_papel/ARTE/14736/Gomez-Pablos_mas_alla_del_soporte/* [Consulta: 1 junio 2013]

21 UGARTE, Blanca de. *Mercedes Gómez-Pablos. Estamos a la cabeza como enalces aptrociando 14.4.2009*.[en línia] http://www.elimparcial.es/cultura/mercedes-gomez-pablos-estamos-a-la-cabeza-como-pintores-no-como-cineastas-37394.html [Consulta: 1 junio 2013]

22 GARCiA-OSUNA, Carlos. *Mercedes Gómez-Pablos* [en lína]
<http://www.elcultural.es/version_papel/ARTE/4347/Mercedes_Gomez-Pablos/> [Consulta: 1 junio 2013]

Guillem Gelabert, pintor de Manacor, inauguró su muestra "Paisaje en construcción" el mes de septiembre de 2004. En el díptico de la muestra el artista deja claro sus objetivos que se podría resumir en el último párrafo. "Quería conmover al espectador. La pintura realista usa referencias más o menos identificables, Hay comunicación con el artista cuando el espectador se ve conmovido por estas referencias, no cuando las identifica".[23]

Su obra se mueve entre el realismo y un cierto aire surrealista, como se puede comprobar en la obra que presentamos, *Utopografia*, un espacio desolado con unas estructuras arquitectónicas muy geométricas, acentuando la dureza del ambiente. La presencia de una sola figura en medio de la gran explanada acentúa el aire de soledad.

Otro es el pintor leridano **Fermi Carrè**, de profesión diseñador gráfico, formado en la Universidad Laboral de Tarragona. Durante un periodo corto de tiempo estuvo en la Escuela de Arte de Tarragona, pero su formación pictórica es básicamente autodidacta. Está influido por su profesión de diseñador, por la cuidadosa estructuración de sus composiciones y por la precisión en el dibujo.

Su producción pictórica además destaca por la riqueza de su cromatismo y por la luz mediterránea que invade sus espacios.

La obra que presentamos forma parte de una muestra que realizó al Tinglado 3 el mes de enero de 2005 titulada "Tarragona desde el muelle de Reus". Tarragona, la Parte Alta, el cortejo, la rambla y el puerto son unos de los temas más preciados.

Rosendo Linares. Sus primeras clases de dibujo las tuvo en la Escuela de Arte y Diseño de la Diputación de Tarragona a principios de los años sesenta. Continuó tomando clases de dibujo y pintura de anatomía de desnudo al natural en la Escuela Massana. Poco después dejó de estudiar pintura artística para empezar a trabajar en el taller de Rafael Egea y así fue como empezó a decantarse hacia el mundo del diseño. Se tituló como diseñador gráfico con la primera promoción que salió de la Escuela de Arte y Diseño de Tarragona, disciplina que ha sido su oficio durante toda su vida laboral.

El año 2005 contacta con la pintora Teresa Llàcer quién lo orienta hacia el paisajismo.

Del 5 de octubre al 4 de noviembre de 2007 pudimos ver al Tinglado 4 del Moll de Costa la exposición "Azules y verdes" y dejó por el Fondo de Arte el aceite sobre tela con el título *Barco*.

---

23 GELABERT, Guillem. *Paisatge en construcció*. Tarragona, Port de Tarragona, Tinglado 4, del 3 de septiembre al 3 de octubre de 2004.

Miguel A. Camarero Suanzes, Nacido en la Coruña comienza su aprendizaje en la Escuela de Artes y Oficios de su ciudad donde tuvo como maestro uno de los pintores acuarelistas más reconocidos de Galicia, Mariano García Patiño. Su vocación de pintor está íntimamente unida a la de su profesión de marinero, cosa que explica claramente la predilección por una temática casi exclusiva, la del mar. En sus múltiples viajes en todo el mundo siempre llevaba sus acuarelas y sus libretas de apuntes que le servían para futuras composiciones. Miembro de la International Society of Marine Painters, ha expuesto en Madrid, Barcelona, Pamplona, Oviedo, Santander, Sevilla, Luxemburgo, Dublín y Londres. La obra del Fondo de Arte, *Cabo* y *Faro de Salou* formó parte de la exposición presentada al Tinglado 4 Moll de Costa el 9 de septiembre de 2010 con el título "Natura en acuarela".

Federico Granell se licenció en Bellas artes por la Universidad de Salamanca el 1999 en la especialidad de Diseño y Audiovisuales, y amplió estudios en Roma y en Londres. Considerado unos de los jóvenes valores de la pintura asturiana, mostró su obra por primera vez el mismo año que acabó su carrera; desde entonces ha realizado múltiples exposiciones tanto en el Estado español como París, Santo Domingo y Roma.

Casi desde un comienzo su obra ha logrado unas características muy específicas que ha mantenido a lo largo de estos diez, once años con pequeñas variaciones. Entre estas características tenemos particular interés por los temas de los aeropuertos y estaciones de tren, espacios definidos por la pureza de sus líneas. Esta temática parece estar relacionada con su carácter viajero. En general su obra exuda un aliento romántico, pero dónde es más visible es en sus paisajes, en que la relación con Caspar David Friedrich es notoria. Al contrario que sus espacios interiores, usa en cierto modo la perspectiva atmosférica, difuminando en parte sus personajes, muchos de ellos aparecen de espaldas, panorámicas más amplias que las que pueden alcanzar con la mirada, además que muchas de las proyecciones están tomadas en picado.

Federico Granell es pintor, pero también fotógrafo. Sus fotografías que toma en las ciudades que visita o de cualquier aspecto que le llama la atención le sirven como referente o para hacer una reinterpretación y consigue un tratamiento muy personal. Tal como nos dice: "Me inspiran sobre todo los viajes, me parece algo muy enriquecedor, se de las cosas que más me gustan y cuando algo me impresiona intento plasmarlo a mí manera".[24]

El mes de noviembre de 2010, Federico Granell inauguró su exposición al Tinglado 1 del Moll de Costa, con el título "La Espera". La obra que pertenece al Fondo de Arte, *Vista de Barcelona*, es un buen ejemplo de las características que hemos señalado.

Tito Figueras. Estudia en la Escuela de Arte de Tarragona. Allí tendrá como profesores a Lluís Saumells, Salvador Martorell, Magda Folch, Gonzalo Lindin y Tomas Olivar, reconocidos artistas de nuestras comarcas. El 1972 marcha en Barcelona para estudiar Derecho, pero lo que realmente le interesa es ir al Círculo Artístico de Santo Rebrote

24 <http://lossecretosdeeva.blogspot.com.es/2012/07/federico-granell.html>

y, más tarde, a la Escuela de Arte Sanvisens donde tendrá como profesora a Teresa Llàcer. El año 1985 ingresa a la Facultad de Bellas artes de Barcelona, pero acabó estos estudios, no lo interesaba la línea de pintura abstracta que dominaba en aquellos años la escuela. Vuelve a su ciudad y comienza su camino como pintor. Durante un tiempo sale a pintar con Josep Sala y con Jaume Queralt. El año 1984 hizo su primera exposición en la Sala de la Llotja de Reus y ganó el premio Soler Estival en el concurso de pintura joven convocado por Sala Parara. Si bien empezó haciendo retratos, es fundamentalmente un pintor paisajista, interesado en cualquier rincón, cualquier detalle, calle o espacio tano urbano como rural que le llame la atención, pero en particular espacios tranquilos, elementos con historia como viejas paredes, rejas, etc. Tito Figueres es un artista muy conocido en la ciudad con una extensa trayectoria, ya a 1993 nos decía Josep M. Cadena "[...]Tito Figueres tiene un largo historial como expositor y se plantea el oficio pictórico con seriedad. Construye bien y logra sus enfocas, - barcas en el puerto, casas solitarias – la emoción suficiente para esperar que sea insistiendo tales temas". Tito Figueras y sus compañeros que integran el grupo Los Pintores del Vado 3443 se presentaron en el Tinglado 4 del Moll de Costa del 23 de agosto al 25 de septiembre de 2011.

Gonzalo Goytisolo (Barcelona 1966). Es un pintor realista con una formación pictórica no reglada. Durante cinco años asistió a las clases de Joaquim Santaló, Ramón Boter e Ima Millet. Con Xavier Serra de Rivera ha hecho un *workshop* de Figura del natural a HERRAMIENTA y ha asistido al Taller de Pintura: maestros de la figuración, impartido por Antonio López y José Mª Mezquita. Una formación en la línea de sus intereses, en el dominio del dibujo y del realismo en general.
Trabaja los grandes temas de siempre, los paisajes, los retratos y las naturas muertas. Dentro de los paisajes, hay uno que tiene un carácter protagonista: la ciudad de Barcelona, en amplias panorámicas o en pequeños detalles, en espacios exteriores o interiores, el artista nos da su particular visión. Excelente dibujante. En algunas de sus obras hace una mezcla muy atractiva entre pintura y dibujo dotándolas de un carácter especial. Parecen obras inacabadas o en proceso de realización, pero esta mezcla se las aporta un tratamiento del espacio muy particular, a veces inquietante.

Sus bodegones que él denomina "objetos inanimados" son obras en que el artista juega con elementos omnipresentes dentro de esta temática cómo son las frutas por ejemplo, con otras nada comunes como sus botas usadas, una silla solitaria, o un detalle de una cocina. Elementos o detalles que aparentemente no tienen nada de especiales, es el tratamiento que da el artista a las obras, el que las hace sugerentes y aporta su valor estético.

Como retratista destacaría las obras que tienen un ambiente personal o un tratamiento particular como en el caso de los retratos de Juan Marsé o los que ha hecho de Carmen Balsells. En general, tanto por las personas representadas como por el ambiente que las bordea pertenecen en el mundo destacado de la política, de los negocios o de un alto nivel social.

En septiembre de 2005 hizo una exposición al Tinglado 4 del Moll de Costa bajo el título "Falsa retrospectiva". El año 2013 hace la donación de la obra, *Puerta al Claustro de la catedral de Barcelona* (*a partir de Pere Vivas*) para el Fondo de Arte.

Pere Joan Salas. Pintor nacido en Tarragona en 1958, miembro de la Asociación de Acuarelistas de Cataluña, es un artista interesado en la captación de la luz y del mar Mediterráneo. Pinta al óleo, en acuarela, también ha hecho murales, pero la técnica en que se encuentra más a gusto y en qué es más reconocido es en el acuarela.
Muchos espacios y rincones de Tarragona han sido la inspiración de sus cuadros, pero también detalles a veces insignificantes que le han llamado la atención en sus viajes en París, Venecia o Nueva York.

El mes de marzo del año 2002 hizo una muestra al Tinglado 4 del Moll de Costa bajo el título "Un punto de mar". El año 2013 hace la donación de la obra *Skyline del Port* para el Fondo de Arte del Port.

Antonio Salcedo Miliani
Profesor de Historia del Arte de la URV y crítico de arte

Fent memòria

Mai ha estat una tasca fàcil intentar desxifrar el naixement d'un projecte dut a terme per personalitats eclèctiques motivades pel desig de catalitzar i confrontar les tendències actuals de l'art i suscitar l'interès del públic. Aquest exercici intel·lectual i utòpic necessitava desenvolupar-se en un espai físic lligat de forma causal a un lloc inqüestionable dotat de característiques peculiars i servint de marc únic a les manifestacions artístiques.

L'any 1982, noves polítiques urbanístiques van significar un canvi important en voler eliminar barreres físiques entre les zones portuàries i les ciutats, canvi que va culminar el juny de 1986 després de l'obertura del Moll de Costa del Port de Tarragona a la ciutadania. Segons Oriol Bohigas "El més atractiu d'aquest projecte fou la necessitat de corregir greus barreres en la continuïtat urbana i crear noves activitats prop del mar que serveixin al mateix temps per a equilibrar l'estructura de la ciutat amb un altre centre urbà actiu i potent ".

Després de les inevitables peripècies que marca el desenvolupament d'un projecte entre el primer impuls, la seva concepció i la posada en marxa, va néixer a principis de 1988 el Tinglado 2. La confiança per part de les autoritats portuàries i culturals així com el suport dels patrocinadors van permetre dur a bon terme un propòsit, fins aquell moment inviable.

En el moment de la seva obertura, l'objectiu que es perseguia era la creació d'un espai alternatiu d'art, mantenint les seves característiques de nau industrial, i aprofitar la monumentalitat arquitectònica alhora que deixar absolutament diàfans els seus 900 m² amb la finalitat de convertint-lo en un dels espais d'instal·lacions efímeres preferit per als artistes al nostre país. L'edició d'un catàleg i un vídeo de cada exposició s'articulava de manera que els treballs reproduïts il·lustraven plàsticament i intel·lectualment la totalitat del projecte artístic exposat.

L'accés a l'art contemporani i la seva valoració estètica van entrar d'aquesta manera a Tarragona, en una nova etapa coincidint amb un fenomen que es donava a Europa, amb una vinculació als grans corrents culturals de les últimes dècades del segle XX, on els centres d'art contemporani que sorgien en tot Europa s'erigien en autentiques alternatives als museu i espais tradicionals. En quasi tots els casos les característiques de l'espai arquitectònic passaven per la rehabilitació d'un edifici sovint industrial o funcional que albergava el centre d'art i que era part fonamental per al desenvolupament de totes les seves manifestacions i del seu teixit urbanístic. Aquests nous centres d'art tenien com referent ineludible les Kunsthalles alemanyes i, posteriorment, els espais multidisciplinaris a França, com ara el CAPC de Bordeus o el Magasin de Grenoble, uns espais que es caracteritzaven per una línia de programació

atenta a la contemporaneïtat i destinada a estimular la creació i la recepció. Era un posicionament molt allunyat dels projectes construïts per al lluïment i glòria dels arquitectes, que exposaven els trets remarcables del seu geni, com el Beaubourg o el Guggenheim a Bilbao.

El Tinglado 2 ha estat un lloc per a la creació i producció de propostes culturals originals, inèdites i efímeres i realment innovadores, que han comunicat amb la ciutat de manera molt especial. Aquest espai vinculat al seu entorn social i industrial té un gran valor pedagògic, estimula i ofereix constantment alternatives heterodoxes. La sala es considera conseqüentment, un espai obert a la imaginació i al diàleg entre les diverses propostes i tècniques artístiques. S'obren així les portes a la revalorització de l'art i a l'establiment d'uns lligams més reals i compartits amb les necessitats del gran públic. Un reducte per a l'art innovador, democratitzador i consensuat a través de la resposta social.

La selecció dels artistes tant locals, nacionals i internacionals ha estat sempre plantejada amb el desig de presentar projectes que exigeixin una interacció de l'obra amb l'espai. Creadors que han arribat molt lluny en la investigació de l'espai des de la moderna pràctica artística, no solament com extensió espacial física, sinó també com a projectes analítics impecables, capaços de produir aquesta crítica autoreflexiva que tant necessitem.

A partir de la seva inauguració l'abril de 1988, amb l'exposició col·lectiva "Culminació d'un entorn", amb Jordi Cuyas, Jaume Simó, Antoni Abad, Tom Carr, I. Casanovas, Quel Doblas, Salvador Juanpere, Eva Lootz, Manel Llauradó, Antoni Mas, Perejaume, Riera i Aragó, Tito i Manolo Valdés, es va plantejar una nova direcció, apostant per la programació d'exposicions monogràfiques i inèdites, creades in situ.

També hi van exposar, els artistes Perejaume, Tom Carr, Johannes Muggenthaler, Alain Fleischer, Eva Lootz, Hannah Collins, Barbara Kasten, Jordi Colomer, Anne et Patrick Poirier, Keiichi Tahara, Francesc Torres, Joan Fontcuberta, Jan Fabre, Beat Streuli, Francesc Abad, José Maldonado, Wim Delvoye, Eugènia Balcells i Pep Duran.

Per celebrar els 10 anys del Tinglado 2 es va presentar "Transportable", exposició col·lectiva amb Nuria Canal, Manel Margalef, Marcel Pey, Xavier Ribas, Joan Rom, Aureli Ruiz, Montserrat Soto, Francesc Vidal, Daniel Chust-Peters i Eulàlia Valldosera. Aquesta exposició es configurava amb 10 contenidors de mercaderies distribuïts dintre de l'espai com homenatge al desús industrial de la nau, cadascun dels quals albergaven les obres d'aquests 10 artistes, tant locals com nacionals.

Després d'un tancament temporal a causa de circumstàncies polítiques, es va reiniciar una nova etapa l'any 2000, amb gestió de l'Ajuntament de Tarragona.

La programació va seguir amb la mateixa filosofia de l'etapa anterior, amb importants exposicions dels artistes Javier Vallhonrat, Pere Noguera, Chema Alvargonzalez, Alain Paiement, Elina Brotherus, Antón Roca, Mayte Vieta, Manel Margalef, Francesco Jodice, Gabriel, Stéphane Couturier, Pieter Hugo i Ricky Davila.

"Espècies d'espais", exposició col·lectiva amb Jocelyne Alloucherie, Nicolás Baier, Jordi Colomer, Anna Ferrer, Alain Paiement, Perejaume, Xavier Ribas i Claire Savoie, va tenir la particularitat de ser un projecte de coproducció entre la Generalitat de Catalunya i el Govern del Quebec. Va ser presentada a l'Espai Vox a Montreal.

La darrera exposició del Tinglado 2 ha estat "Genius Loci", exposició col·lectiva realitzada a partir dels treballs produïts, amb motiu d'una comanda sobre la ciutat de Tarragona, per commemorar la declaració de Ciutat Patrimoni de la Humanitat. Juan Manuel Castro Prieto, Vari Caramés, Pep Escoda, Bernard Plossu, Mònica Rosselló i Quim Vendrell van participar en aquest projecte.

L'any 1991 el Tinglado 2 va rebre el premi ACCA (Associació Catalana de Crítics d'art de Catalunya) per la seva coherència i pel seu impuls a l'art contemporani i l'any 1999, per l'activitat artística desenvolupada, va rebre el premi Nacional d'Arts Plàstiques de la Generalitat de Catalunya en la seva primera edició.

Aquesta exposició inclou una selecció de peces que pertanyen al Fons d'Art del Port de Tarragona i és una nova oportunitat per descobrir peces claus de la col·lecció, obres autònomes o fragments creats a partir d'elements de les exposicions presentades durant la primera dècada del Tinglado 2, i en molts casos, donades pels artistes, com ara: Tom Carr, Eva Lootz, Hannah Collins, Barbara Kasten, Jordi Colomer, Anne et Patrick Poirier, Keiichi Tahara, Francesc Torres, Joan Fontcuberta o Jan Fabre.

Aquesta relació d'obres confirma, un cop més, que el Tinglado 2 ha estat i és un centre dinàmic dedicat a la producció artística, desenvolupant activitats rellevants, i difonent a la nostra ciutat el coneixement de l'art de la nostra època. És a dir, un punt de trobada del món cultural obert a totes les disciplines artístiques.

Hem de recordar que part de les obres de la col·lecció ja van ser presentades anteriorment al Tinglado 1 del Port de Tarragona i a la Nau Sotoliva del Port de Santander.

Vull aprofitar aquestes línies per agrair al Sr. Antoni Pujol, president de l'Autoritat Portuària en el moment de la gestació i inauguració de l'espai, la seva confiança i visió, així com a tots els presidents que van donar continuïtat al projecte fins arribar a l'actual president, Sr. Josep Andreu. Gràcies a l'equip fundador

del Tinglado 2, Glòria Malé i Toni Torrell, per haver cregut en el projecte i haver-lo desenvolupat amb il·lusió i professionalitat. Des del principi fins al final de la primera etapa del Tinglado, he compartit amb la Glòria amistat, inquietuds i entusiasme. També el meu agraïment a tot el equip del Port, Josep Lluís Navarro, Manel Caro, Òscar Vives i Pablo Pedro González i el seu infatigable equip.

Des de l'any 2000, després d'un acord de cessió de l'espai entre la Autoritat Portuària i l'Ajuntament de Tarragona, el lideratge dels alcaldes de la ciutat ha estat fonamental per a la continuïtat i la projecció del Tinglado 2. La tasca feta a través de la Conselleria de Cultura de l'Ajuntament de Tarragona ha permès consolidar una trajectòria molt definida d'art contemporani. Gràcies a tots els tècnics del departament i molt especialment al company Jordi Abelló.

També vull agrair als professionals que ens van donar suport amb un treball impecable en els muntatges de les exposicions i a l'equip que va realitzar els catàlegs, als prestigiosos autors dels textos, als fotògrafs, als dissenyadors i als realitzadors dels vídeos. Però sobretot un agraïment immens als artistes que han estat capaços de dominar l'espai i compartir amb nosaltres les seves inquietuds i les seves certeses, amb generositat i talent. Des de la primera trobada en l'espai buit, han sabut explicar-nos i comunicar-nos el seu art, produint emocions al visitant i atorgant prestigi a la nostra ciutat.

Chantal Grande

Haciendo memoria

Nunca ha sido una tarea fácil intentar descifrar el nacimiento de un proyecto llevado a cabo por personalidades eclécticas motivadas por el deseo de catalizar y confrontar las tendencias actuales del arte y suscitar el interés del público. Este ejercicio intelectual y utópico necesitaba desarrollarse en un espacio físico ligado de forma causal a un lugar incuestionable dotado de características peculiares y sirviendo de marco único a las manifestaciones artísticas.

En el año 1982, nuevas políticas urbanísticas significaron un cambio importante en querer eliminar barreras físicas entre las zonas portuarias y las ciudades, cambio que culminó en junio de 1986 después de la apertura del Moll de Costa del Port de Tarragona a la ciudadanía. Según Oriol Bohigas "o más atractivo de este proyecto fue la necesidad de corregir graves barreras en la continuidad urbana y crear nuevas actividades cerca del mar que sirvan al mismo tiempo para equilibrar la estructura de la ciudad con otro centro urbano activo y potente".

Después de las inevitables peripecias que marca el desarrollo de un proyecto entre el primer impulso, su concepción y la puesta en marcha, nació a principios de 1988 el Tinglado 2. La confianza por parte de las autoridades portuarias y culturales así como el apoyo de los patrocinadores permitieron llevar a buen término un propósito, hasta aquel momento inviable.

En el momento de su apertura, el objetivo que se perseguía era la creación de un espacio alternativo de arte, manteniendo sus características de nave industrial, y aprovechar la monumentalidad arquitectónica a la vez que dejar absolutamente diáfanos sus 900 m² con el fin de convertirlo en uno de los espacios de instalaciones efímeras preferido para los artistas en nuestro país. La edición de un catálogo y un vídeo de cada exposición se articulaba de forma que los trabajos reproducidos ilustraban plásticamente e intelectualmente la totalidad del proyecto artístico expuesto.

El acceso al arte contemporáneo y a su valoración estética entraron de este modo en Tarragona, en una nueva etapa coincidiendo con un fenómeno que se daba en Europa, con una vinculación a las grandes corrientes culturales de las últimas décadas del siglo XX, donde los centros de arte contemporáneo que surgían en toda Europa se erigían auténticas alternativas a los museos y espacios tradicionales. En casi todos los casos las características del espacio arquitectónico pasaban por la rehabilitación de un edificio a menudo industrial o funcional que albergaba el centro de arte y que era parte fundamental para el desarrollo de todas sus manifestaciones y de su tejido urbanístico. Estos nuevos centros de arte tenían como referente ineludible las Kunsthalles alemanas y, posteriormente, los espacios multidisciplinarios en Francia, como por ejemplo el CAPC de Burdeos o el Magasin de Grenoble, unos espacios que se caracterizaban por una línea de programación

atenta a la contemporaneidad y destinada a estimular la creación y la recepción. Era un posicionamiento muy alejado de los proyectos construidos para el lucimiento y gloria de los arquitectos, que exponían los disparos remarcables de su genio, como el Beaubourg o el Guggenheim en Bilbao.

El Tinglado 2 ha sido un lugar para la creación y producción de propuestas culturales originales, inéditas y efímeras y realmente innovadoras, que han comunicado con la ciudad de manera muy especial. Este espacio vinculado a su entorno social e industrial tiene un gran valor pedagógico, estimula y ofrece constantemente alternativas heterodoxas. La sala se considera consecuentemente, un espacio abierto a la imaginación y al diálogo entre las diversas propuestas y técnicas artísticas. Se abren así las puertas a la revalorización del arte y al establecimiento de unos vínculos más reales y compartidos con las necesidades del gran público. Un reducto para el arte innovador, democratizador y consensuado a través de la respuesta social.

La selección de los artistas tanto locales, nacionales e internacionales ha sido siempre planteada con el deseo de presentar proyectos que exijan una interacción de la obra con el espacio. Creadores que han llegado muy lejos en la investigación del espacio desde la moderna práctica artística, no solamente como extensión espacial física, sino también como proyectos analíticos impecables, capaces de producir esta crítica autoreflexiva que tanto necesitamos.

A partir de su inauguración en abril de 1988, con la exposición colectiva "Culminació d'un entorn", con Jordi Cuyas, Jaume Simó, Antoni Abad, Tom Carr, I. Casanovas, Quel Doblas, Salvador Juanpere, Eva Lootz, Manel Llauradó, Antoni Mas, Perejaume, Riera y Aragón, Tito y Manolo Valdés, se planteó una nueva dirección, apostando por la programación de exposiciones monográficas e inéditas, creadas in situ.

También expusieron, los artistas Perejaume, Tom Carr, Johannes Muggenthaler, Alain Fleischer, Eva Lootz, Hannah Collins, Barbara Kasten, Jordi Colomer, Anne te Patrick Poirier, Keiichi Tahara, Francesc Torres, Joan Fontcuberta, Jan Fabre, Beat Streuli, Francesc Abad, José Maldonado, Wim Delvoye, Eugènia Balcells y Pep Duran.

Para celebrar los 10 años del Tinglado 2 se presentó "Transportable", exposición colectiva con Nuria Canal, Manel Margalef, Marcel Pey, Xavier Ribas, Joan Romo, Aureli Ruiz, Montserrat Soto, Francesc Vidal, Daniel Chust-Peters y Eulàlia Valldosera. Esta exposición se configuraba con 10 contenedores de mercancías distribuidos dentro del espacio como homenaje al desuso industrial de la nave, cada uno de los cuales albergaban las obras de estos 10 artistas, tanto locales como nacionales.

Después de un cierre temporal debido a circunstancias políticas, se reinició una nueva etapa en el año 2000, con gestión del Ayuntamiento de Tarragona.

La programación siguió con la misma filosofía de la etapa anterior, con importantes exposiciones de los artistas Javier Vallhonrat, Pere Noguera, Chema Alvargonzalez, Alain Paiement, Elina Brotherus, Antón Roca, Mayte Vieta, Manel Margalef, Francesco Jodice, Gabriel, Stéphane Couturier, Pieter Hugo y Ricky Davila.

"Espècies d'espais", exposición colectiva con Jocelyne Alloucherie, Nicolás Baier, Jordi Colomer, Anna Ferrer, Alain Paiement, Perejaume, Xavier Ribas y Claire Savoie, tuvo la particularidad de ser un proyecto de coproducción entre la Generalitat de Catalunya y el Gobierno del Quebec. Fue presentada al Espacio Vox en Montreal.

La última exposición del Tinglado 2 ha sido "Genius Loci", exposición colectiva realizada a partir de los trabajos producidos, con motivo de un pedido sobre la ciudad de Tarragona, para conmemorar la declaración de Ciudad Patrimonio de la Humanidad. Juan Manuel Castro Prieto, Vario Caramés, Pep Escoda, Bernard Plossu, Mònica Rosselló y Quim Vendrell participaron en este proyecto.

En el año 1991 el Tinglado 2 recibió el premio ACCA (Asociación Catalana de Críticos de arte de Cataluña) por su coherencia y por su impulso al arte contemporáneo y en 1999, por la actividad artística desarrollada, recibió el premio Nacional de Artes Plásticas de la Generalitat de Catalunya en su primera edición.

Esta exposición incluye una selección de piezas que pertenecen al Fondo de Arte del Port de Tarragona y es una nueva oportunidad para descubrir piezas claves de la colección, obras autónomas o fragmentos creados a partir de elementos de las exposiciones presentadas durante la primera década del Tinglado 2, y en muchos casos, dadas por los artistas, como por ejemplo: Tom Carr, Eva Lootz, Hannah Collins, Barbara Kasten, Jordi Colomer, Anne te Patrick Poirier, Keiichi Tahara, Francesc Torres, Joan Fontcuberta o Jan Fabre.

Esta relación de obras confirma, una vez más, que el Tinglado 2 ha sido y es un centro dinámico dedicado a la producción artística, desarrollando actividades relevantes, y difundiendo en nuestra ciudad el conocimiento del arte de nuestra época. Es decir, un punto de encuentro del mundo cultural abierto a todas las disciplinas artísticas.

Debemos recordar que parte de las obras de la colección ya fueron presentadas anteriormente en el Tinglado 1 del Port de Tarragona y a la Nave Sotoliva del Puerto de Santander.

Quiero aprovechar estas líneas para agradecer al Sr. Antoni Pujol, presidente de la Autoridad Portuaria en el momento de la gestación e inauguración del espacio, su confianza y visión, así como a todos los presidentes que dieron continuidad al proyecto hasta llegar al actual presidente, Sr. Josep Andreu. Gracias al equipo fundador del Tinglado 2, Glòria Malé y Toni Torrell, por haber creído en el proyecto y haberlo desarrollado con ilusión y

profesionalidad. Desde el principio hasta el final de la primera etapa del Tinglado, he compartido con Glòria amistat, inquietudes y entusiasmo. También mi agradecimiento a todo el equipo del Port, Josep Lluís Navarro, Manel Caro, Òscar Vives y Pablo Pedro González y su infatigable equipo.

Desde el año 2000, después de un acuerdo de cesión del espacio entre la Autoridad Portuaria y el Ayuntamiento de Tarragona, el liderazgo de los alcaldes de la ciudad ha sido fundamental para la continuidad y la proyección del Tinglado 2. La tarea hecha a través de la Consejería de Cultura del Ayuntamiento de Tarragona ha permitido consolidar una trayectoria muy definida de arte contemporáneo. Gracias a todos los técnicos del departamento y muy especialmente al compañero Jordi Abelló.

También quiero agradecer a los profesionales que nos apoyaron con un trabajo impecable en los montajes de las exposiciones y al equipo que realizó los catálogos, a los prestigiosos autores de los textos, a los fotógrafos, a los diseñadores y a los realizadores de los vídeos. Pero sobre todo un agradecimiento inmenso a los artistas que han sido capaces de dominar el espacio y compartir con nosotros sus inquietudes y sus certezas, con generosidad y talento. Desde el primer encuentro en el espacio vacío, han sabido explicarnos y comunicarnos su arte, produciendo emociones al visitante y otorgando prestigio en nuestra ciudad.

Chantal Grande

El Fons d'Art del Port de Tarragona

El mes de juny de l'any 1986 va ser quan el Port de Tarragona va obrir el Moll de Costa a la ciutat. Per fer-ho possible va haver de rehabilitar els antics tinglados i espais, que es van destinar principalment a activitats culturals, socials i d'esbarjo.

L'any 1988, al Tinglado 2 es van iniciar una sèrie d'exposicions amb una línia molt clara i trencadora envers l'art contemporani, que han fet que el Port de Tarragona i la nostra ciutat fossin, per aquest motiu, coneguts i reconeguts arreu. Paral·lelament, a la resta d'espais es van anar fent tot tipus d'exposicions.

El Fons d'Art del Port neix l'any 1988 amb l'aportació de la peça *La distància més curta* de l'artista Perejaume. Durant aquests 25 anys s'ha engrandit mitjançant les donacions d'alguns artistes i fins a l'actualitat en formen part una vuitantena de peces.

S'ha d'entendre que tot aquest llegat s'ha anat configurant i nodrint, i així s'ha d'entendre, per peces d'alguns dels artistes que han exposat durant aquests 25 anys als nostres espais i amb l'acceptació per part nostra d'aquestes donacions.

Des de fa un any, aproximadament, he assumit amb moltes ganes aquesta responsabilitat i des del Centre d'Estudis Marítims i d'Activitats del Port de Tarragona (CEMAPT) hem posat fil a l'agulla ordenant, classificant i conservant totes les peces que ens hem trobat i que ara, doncs, formen part del Fons d'Art. Una altra de les nostres voluntats ha estat que la ciutadania de Tarragona i visitants en puguin gaudir.

Amb aquesta publicació i l'exposició que l'il·lustra, pretenem presentar gran part de les obres que configuren aquest Fons, que ha seleccionat acuradament Antonio Salcedo, doctor en Història de l'Art i expert en art de les nostres comarques. Tota aquesta tasca s'ha realitzat com a un primer apropament d'aquest llegat artístic al públic.

Òscar Vives
Coordinador del Fons d'Art del Port de Tarragona

El Fondo de Arte del Port de Tarragona

El mes de junio del año 1986 fue cuando el Port de Tarragona abrió el Moll de Costa en la ciudad. Para hacerlo posible tuvo que rehabilitar los antiguos tinglados y espacios, que se destinaron principalmente a actividades culturales, sociales y lúdicos.

En el año 1988, al Tinglado 2 se iniciaron una serie de exposiciones con una línea muy clara y rompedora en relación al arte contemporáneo, que han hecho que el Port de Tarragona y nuestra ciudad fueran, por este motivo, conocidos y reconocidos por todas partes. Paralelamente, en el resto de espacios se fueron realizando todo tipos de exposiciones.

El Fondo de Arte del Port nace en 1988 con la aportación de la pieza *La distància més curta* del artista Perejaume. Durante estos 25 años se ha engrandecido mediante las donaciones de algunos artistas y hasta la actualidad forman parte unas ochenta piezas.

Todo este legado se ha ido configurando y nutriendo, y así se tiene que entender, por piezas de algunos de los artistas que han expuesto durante estos 25 años en nuestros espacios y con la aceptación por nuestra parte de estas donaciones.

Desde hace un año, aproximadamente, he asumido con muchas ganas esta responsabilidad y desde el Centro de Estudios Marítimos y de Actividades del Port de Tarragona (CEMAPT) hemos ordenado, clasificado y conservado todas las piezas que nos hemos encontrado y que ahora, pues, forman parte del Fondo de Arte. Otra de nuestras voluntades ha sido que lo pueda disfrutar la ciudadanía de Tarragona y visitantes.

Con esta publicación y la exposición que la ilustra, pretendemos presentar gran parte de las obras que configuran este Fondo, que ha seleccionado cuidadosamente Antonio Salcedo, doctor en Historia del Arte y experto en arte de nuestras comarcas. Toda esta tarea se ha realizado como un primer acercamiento de este legado artístico al público.

Òscar Vives
Coordinador del Fondo de Arte del Port de Tarragona

La distància més curta, 1986
Ferro i pneumàtic (100 cm diàmetre . 135 x 240 x 120 cm)
Perejaume

Entrance, 1989
Instal·lació: Cubs de formigó i diapositives projectades (750 x 1050 x 200 cm)
Tom Carr

Entrance, 1989
Escultura: Cubs de formigó (750 x 1050 x 200 cm)
Fotografia agost de 2013
Situada a la rotonda d'entrada sud de la ciutat de Tarragona (Entre carretera de Reus, carrer Joan Miró, carrer Bloc Francolí i avinguda Ramón y Cajal)
Tom Carr

Sense títol, 1989
Esmalt i grafit sobre paper (69 x 99 cm)
Tom Carr

Empremtes, de la instal·lació *Arenes Giròvagues*, 1991
Pedra de Tarragona i rèplica 1:1 de parafina, gerro de llauna, llavors d'adormidera i aigua (2 peces de 2,5 x 2 x 1 cm)
Vista general de l'exposició
Eva Lootz

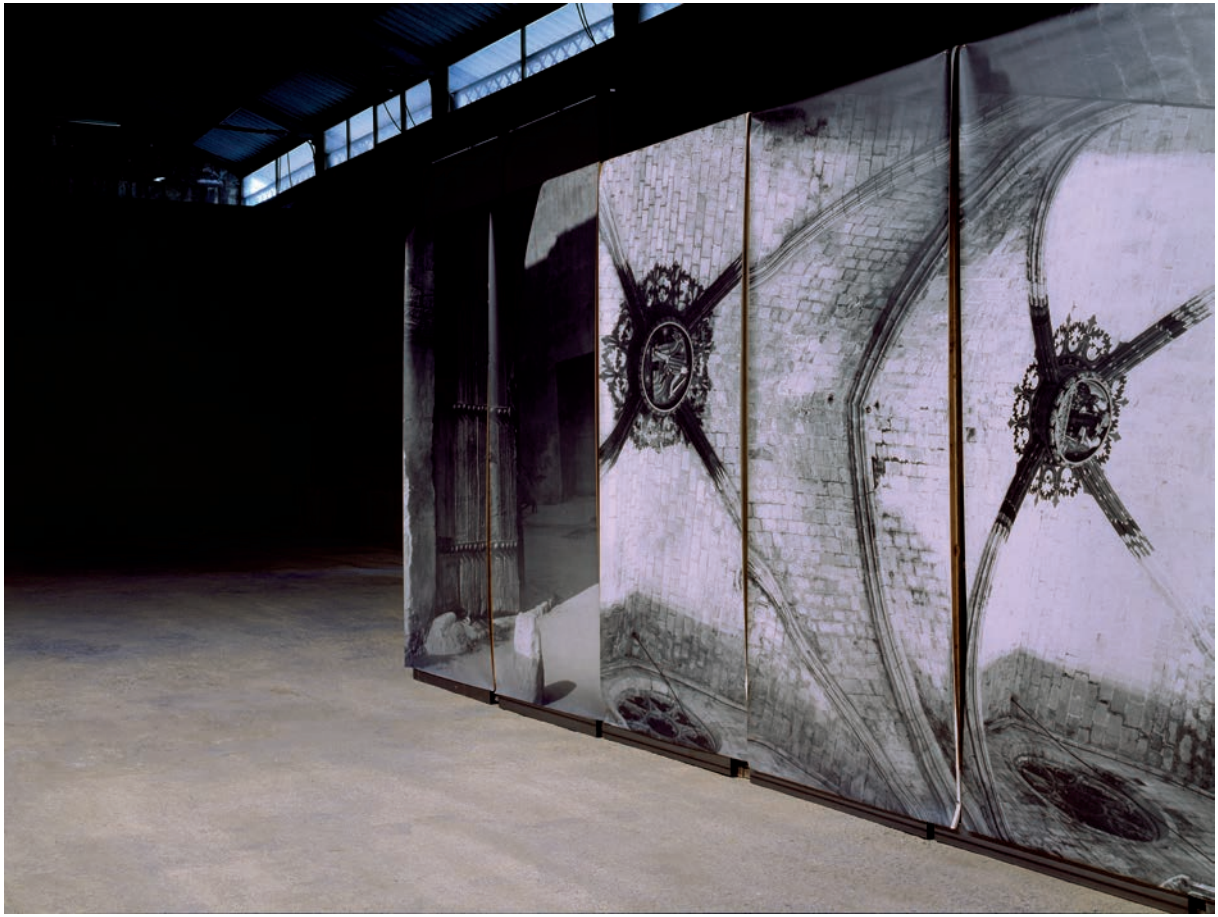

Stonefree, de la instal·lació *Stonefree*, 1992
Fotografies b/n sobre al·lumini (200 x 80 cm cada peça)
Hannah Collins

El Mèdol, de la instal·lació *El Mèdol*, 1992
Lona i estructura de fusta amb fluorescents (487 x 1357 cm)
Barbara Kasten

Corps, de la instal·lació *In bet-ween*, 1994
Escultura fotogràfica (177 x 247 cm)
Vista parcial de l'exposició
Keiichi Tahara

El continent de cristall, de la instal·lació *El continent de cristall*, 1994
Vidre triturat i exvots de vidre
Vista general de l'exposició
Francesc Torres

Moby Dick - 1, amb motiu de la instal·lació *Moby Dick*, 1995
Impressió digital sobre tela (90 x 120 cm)
Joan Fontcuberta

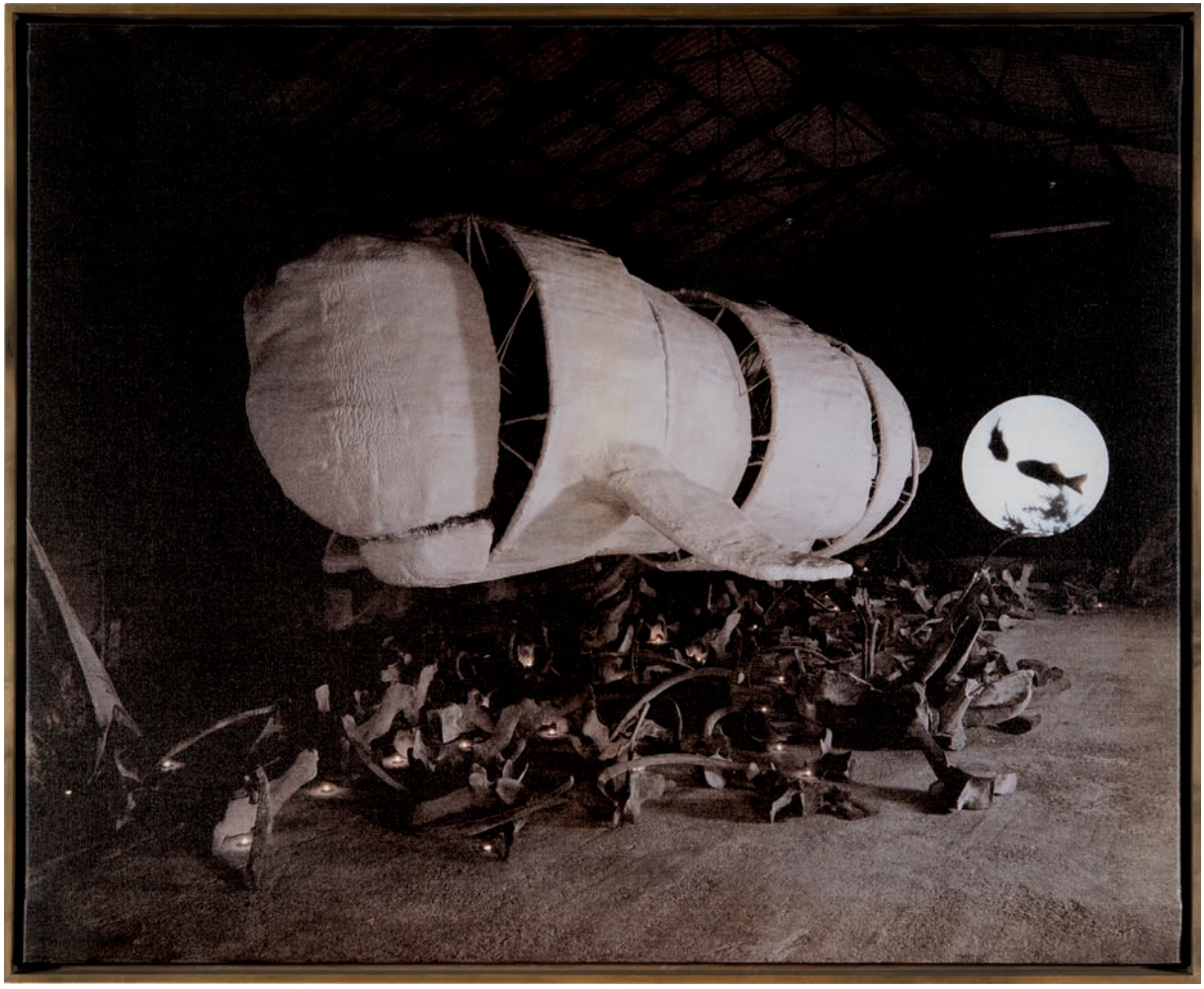

Moby Dick - 2, amb motiu de la instal·lació *Moby Dick*, 1995
Impressió digital sobre tela (90 x 120 cm)
Joan Fontcuberta

EL PATRIMONI CREIX

Marca d'aigua - Visió nord-est - La Pineda - Tarragona, 1990 - 1991
Foto en color (45 x 70 cm)
Sergi Aguilar

Marca d'aigua - Visió oest-est - La Pineda - Tarragona, 1990 - 1991
Dibuix (45 x 72 cm)
Sergi Aguilar

Marca d'aigua - Detall camí situació
Nord-est - La Pineda - Tarragona,
1990 - 1991
Dibuix (45 x 72 cm)
Sergi Aguilar

Marca d'aigua - Emplaçament geogràfic - La Pineda - Tarragona,
1990 - 1991
Dibuix (80 x 60 cm)
Sergi Aguilar

Grup escultòric zona Racó de Salou, 1992. Fotografia agost 2013
Ferro
Sergi Aguilar

Mosaic, 1995
Mixta sobre tela (60 x 60 cm)
Anna Lentsch

Himeneu, 2002
Ferro i tècnica mixta (65 x 45 x 45 cm)
Maïs

Irak II, 2003
Mixta sobre paper (62 x 90 cm)
Ángel M. Lanzas

La platja dels voyeurs (sobre el sostre plujós), 2005
Oli sobre llenç (121 x 121 cm)
Josep Maria Rosselló

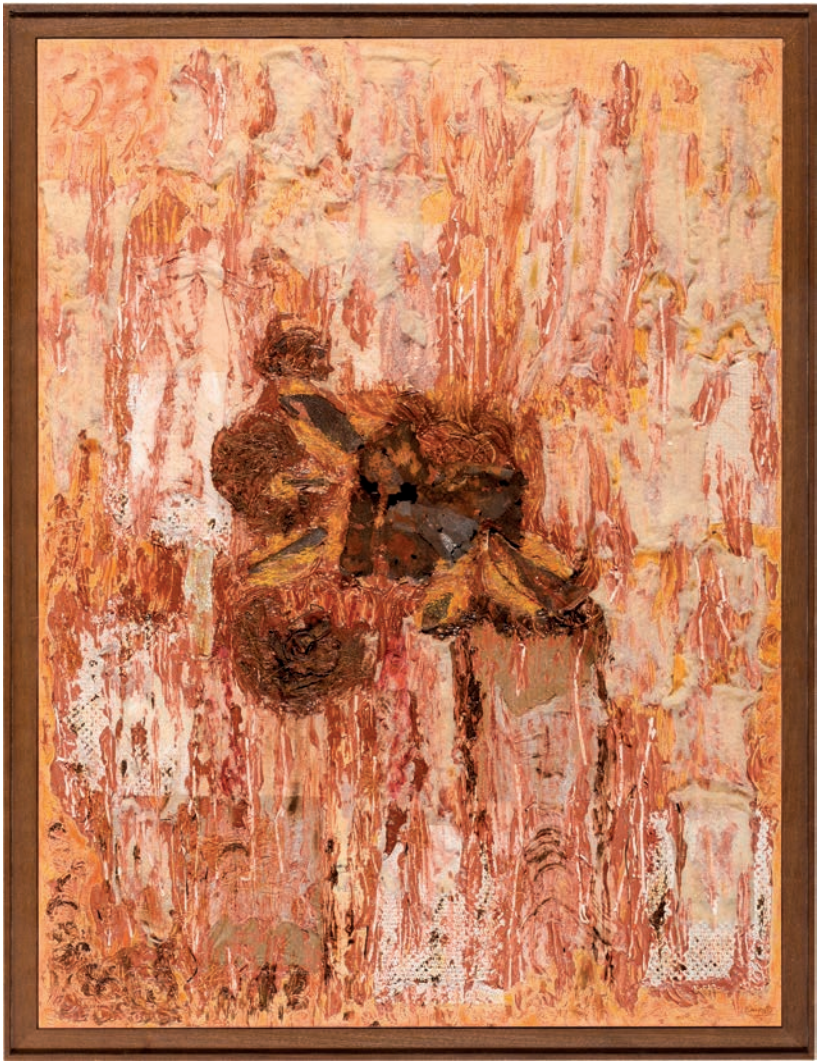

Sang i suor, 2002
Mixta sobre fusta (128 x 98 cm)
Marie-France Veyrat

Matinat, 2007
Mixta damunt fusta (95 x 73 cm)
Toni Navarro i Josep Maria Rosselló

La mar - La finestra - La plaça + Poemes (Grup escultòric), 2007. Fotografia 2013
Bronze i acer corten
Béatrice Bizot

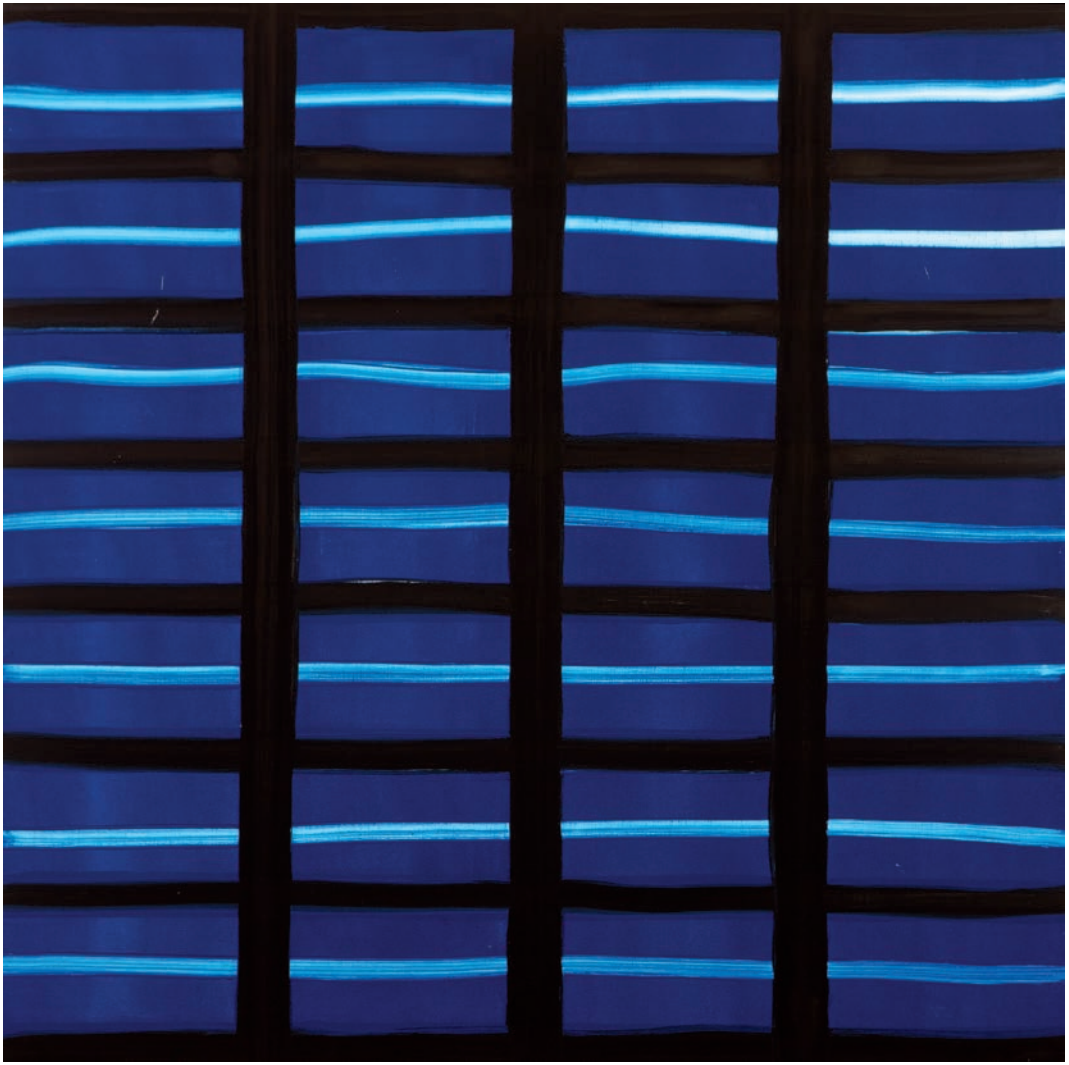

Sense títol, de la sèrie *HEAVEN*, 2003
Mixta damunt fusta (80 x 80 cm)
Àlvar Calvet

Núria, 2008
Carbó i oli sobre tela (61 x 50 cm)
Jorge R. Pombo

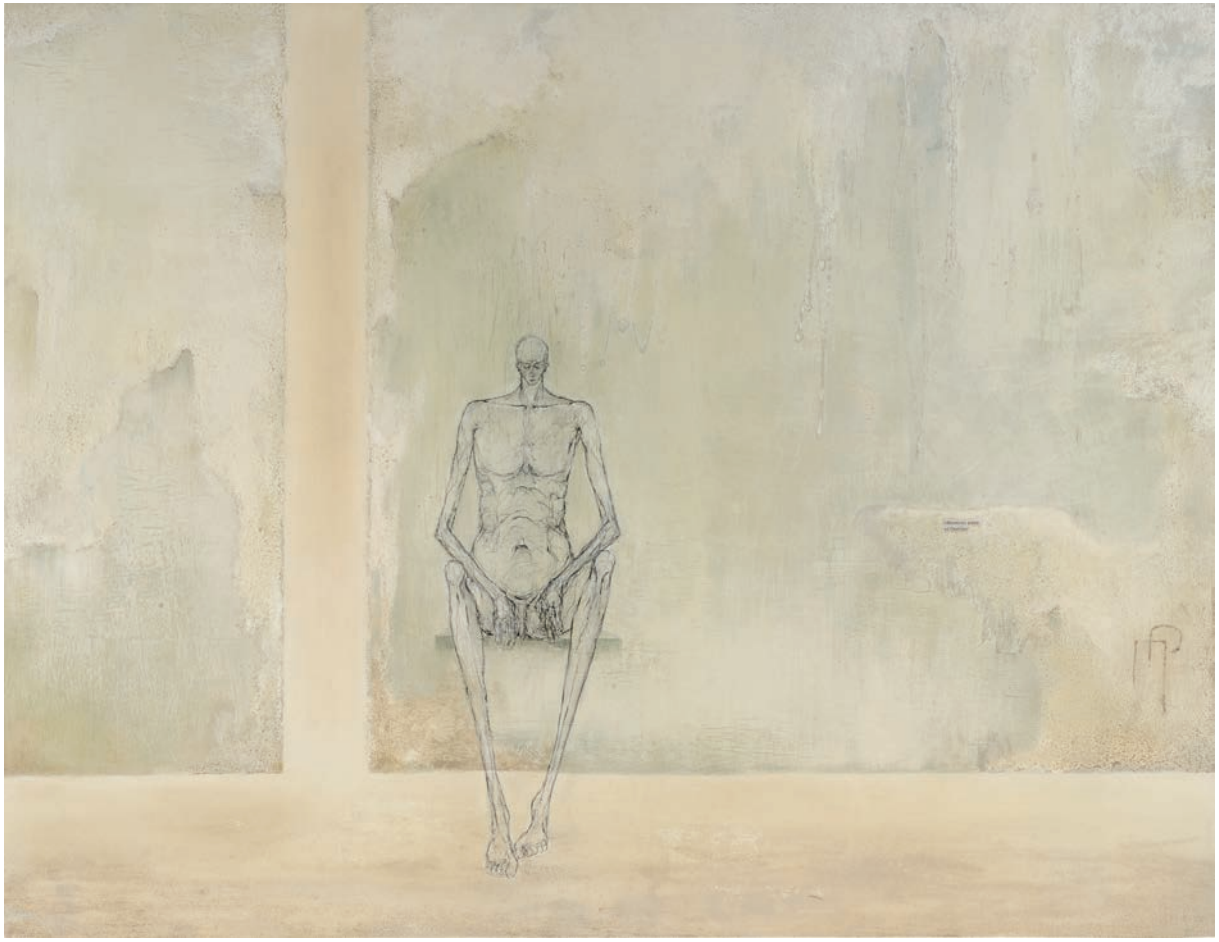

Mientras pasa el tiempo, 2008
Mixta sobre fusta (100 x 130 cm)
Marleen Pauwels

Port de Tarragona, 2009
Acrílic sobre li (130 x 97 cm)
Carme Riera

In luce 2, 2010
Oli sobre tela (200 x 190 cm)
Sonia Ciscato

Pecio I, 2010
Monotip PE (40 x 57 cm)
Antonio Hervás Amezcua

Tsunami 2, 2010
Mixta sobre contraxapat (150 x 119 cm)
Enric Adserà Riba

Abstracción, 2009
Acrílic i tinta damunt paper entelat (122 x 122 cm)
Luis Moret

Duel, o perquè el preu de la telefonia mòbil és tan car?, 2007
Oli sobre tela (145 x 114 cm)
Jordi Biendicho Vidal

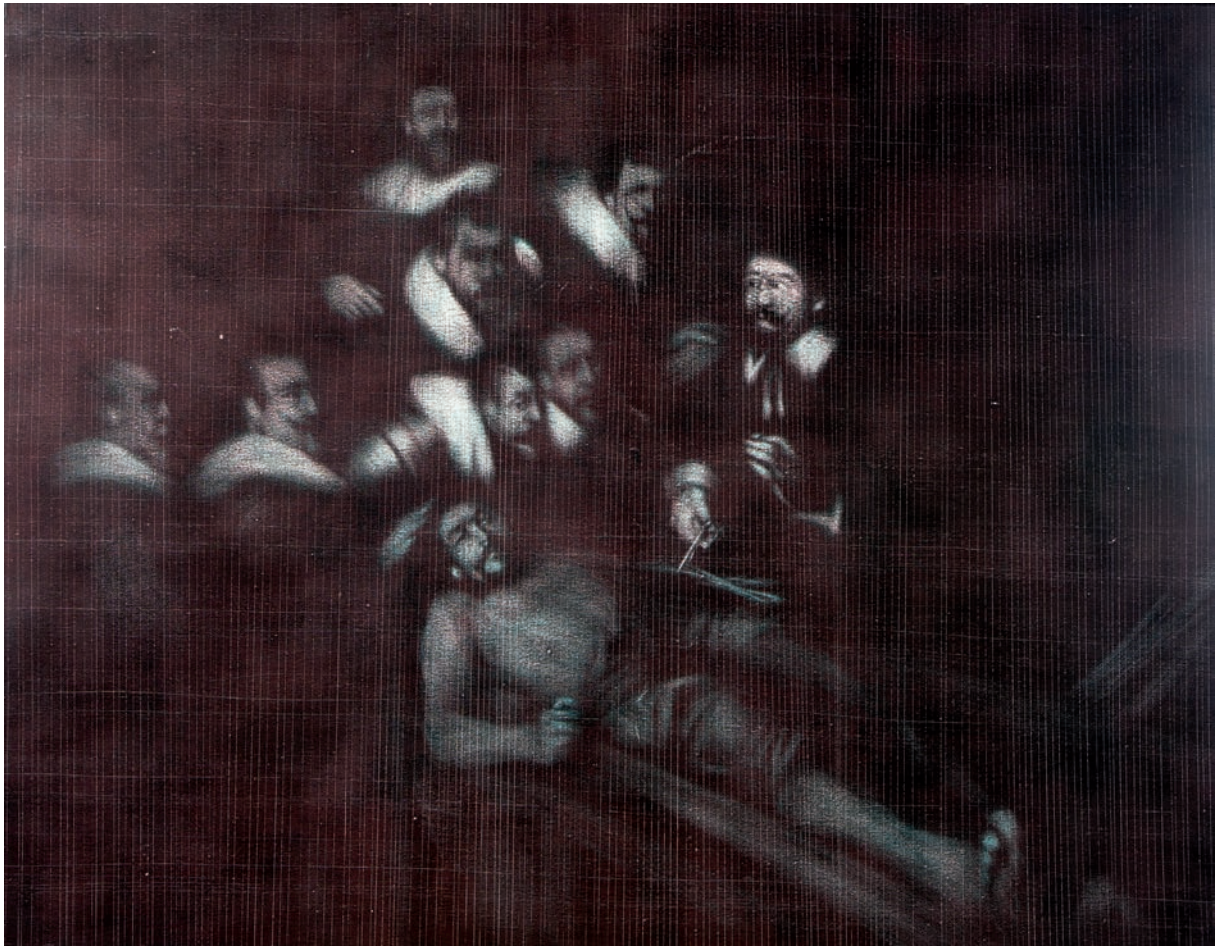

1632 / 1967, 2009
Oli tractat amb paper esmeril sobre tela (114 x 146,5 cm)
Gonzalo Elvira

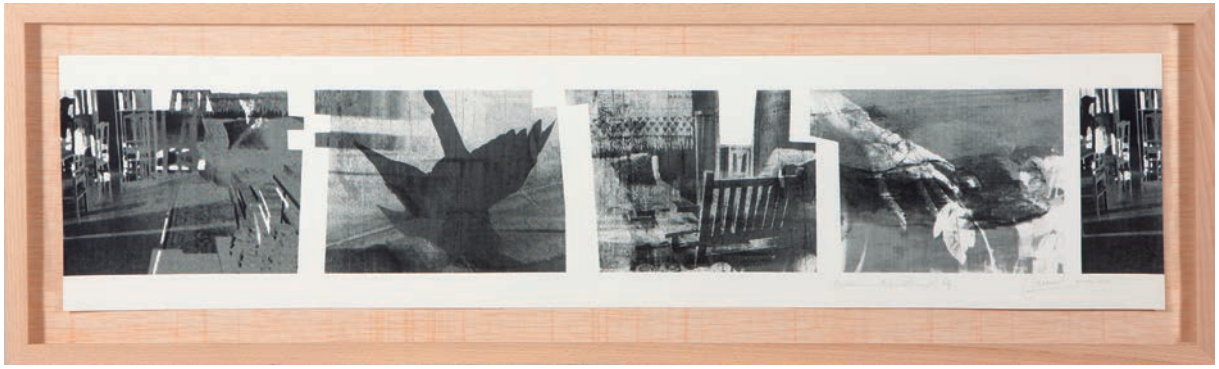

Esdeveniments privats (impressions V), 2013
Impressió digital i tràsnfer sobre paper Hannemuller - 1/3 (23 x99,5 cm)
Nora Ancarola

Un mar a la cuina, 2013
Serigrafia sobre paper - 1/5 (77,5 x 55,5 cm)
Marga Ximénez

Cabeza de Marilyn con fondo rojo, 2003
Acrílic sobre llenç - (80 x 80 cm)
Antonio de Felipe

PAISATGES DEL PORT I PAISATGES URBANS

Fachada (Santillana del Mar), 2002
Oli damunt llenç (90 x 162 cm)
Mercedes Gómez-Pablos

El número 6, 2002
Mixta sobre tela (90 x 72 cm)
Josep Quesada

Utopografia, 2003
Oli sobre tela (114 x 146 cm)
Guillem Gelabert Bassa

Tarragona des del Moll de Reus, 2002
Aquarel·la (77 x 107 cm)
Fermí Carré

Vaixells, 2007
Oli sobre tela (81 x 130 cm)
Rosendo Linares

Cabo y faro de Salou, 2009
Aquarel·la (36 X 56 cm)
Miguel Ángel Camarero Suanzes

Vista de Barcelona, 2010
Oli sobre tela (54 X 65 cm)
Federico Granell

Tarragona. Part alta, 2011
Acrílic sobre tela (80 x 80 cm)
Tito Figueras

Porta al claustre de la Catedral de Barcelona. A partir de Pere Vivas , 2008-2012
Grafit i pintura al oli sobre paper Sanders Waterford en caixa de fusta pintada en acrílic vermell viu (56 x 75 cm)
Gonzalo Goytisolo

Skyline del Port, 2013
Oli sobre fusta (60 x 120 cm)
Pere J. Salas

Port de Tarragona
Centre d'Estudis Marítims
i d'Activitats
Fons d'Art

Tel. 977 259 400 - ext. 1109
exposicions@porttarragona.cat

www.porttarragona.cat

HORARI DE L'EXPOSICIÓ

De dimarts a dissabte, de 10 a 13 h i de 16 a 19 h
Diumenges i festius, d'11 a 14 h